УзССР Давлат китоб палатаси
Инв. ____
Гос. книжная палата УзССР

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

5 ~~октябрь~~ ноябрь, чоршанба, 1997 йил
Сотувда эркин нархда. № 227 (1744)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

«ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИНГ ЛОЙИҲАСИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси биринчи ўқишда маъқуллансин.
2. «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси учун «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари саҳифаларида эълон қилинсин.
3. Олий Мажлиснинг Матбуот ва ахборот қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси билан ҳамкорликда умумхалқ муҳокамаси давомида тушган таклиф-мулоҳазаларни умумлаштирсин ҳамда «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳасининг маромига етказилган вариантини Олий Мажлис муҳокамасига киритсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси
Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 30 август.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 4 ноябрь куни ливанлик таниқли ишбилармон, халқаро миқёсдаги ношир -- Муҳаммад Таҳсин Салоҳ ал-Хайётни қабул қилди.

-- Биз сизни халқаро миқёсдаги таниқли ношир, моҳир ишбилармон сифатида яхши биламиз, -- деди Ислом Каримов. -- Ўзбекистонга қизиқишингиз, бизнинг тарихимиз, маданиятимиз ва урф-одатларимиз ҳақида китоблар чоп этаётганингиз юртимиз жамоатчилигининг алоҳида ҳурматига сазовор. Зеро, сиз нашр этаётган китоблар орқали дунё аҳли Ўзбекистон ҳақида янада кенгроқ маълумотга эга бўлади.

Муҳаммад Таҳсин Салоҳ ал-Хайёт самимий қабул учун Президентга миннатдорлик билдирди. Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобини араб тилига ўгирганидан мамнуният изҳор этиб, китобни мамлакатимиз раҳбарига тақдим қилди.

Ливанлик ношир мамлакатимиз ҳақида нашр этган китоблари ўқувчилар орасида катта қизиқиш уйғотгани ва келажакда ўзбекистонлик ҳамкорлар билан бундай алоқаларни янада кенгайтиражагини таъкидлади.

Қабул маросимида Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Р. Баҳодиров иштирок этди.

(ЎзА)

СУРАТДА: қабул пайти.
М. АМИН олган сурат.

ЙЎЛБОШЧИМИЗ КИТОБИ -- АРАБ ТИЛИДА

Дунё жамоатчилигининг мустақиллик йилларида Ўзбекистонда амалга оширилаётган сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ўзгаришларга қизиқиши тобора ортиб бормоқда. Президент Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XX1 аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари, тараққиёт кафолатлари» асарининг араб тилида нашр этилиши шундан далолатдир. Китоб халқаро миқёсдаги ношир ва ишбилармон Муҳаммад Таҳсин Салоҳ ал-Хайёт томонидан Ливандаги «Шарикат ал-матбуъот лит-тавзи ван-нашр» нашриётида кўп нусхада чоп этилди.

«Ислом Каримов янги Ўзбекистоннинг биринчи Президентидир, -- дейилади асар тақдимномасида. -- Тарих унинг зиммасига давлат арбоби сифатида сиёсий, иқтисодий мустақилликни қўлга киритиш ва мустаҳкамлашдек мураккаб босқичда кўп миллионли Ўзбекистон халқига раҳнамолик қилиш масъулиятини юклади. У тоталитаризм исканжасидан озод бўлган мамлакатда демократияни қарор топтириш, ҳуқуқий давлат ва фуқаролар жамияти барпо этиш жараёнига бошчилик қилишдек оғир ва хайрли вазифани адо этмоқда.

У жасоратли ва собитқадам сиёсатчи, тажрибали иқтисодчи бўлиб, эркин бозор муносабатларига ўтишда ўзига хос Ўзбекистон моделини ишлаб чиқишга эришди».

Ислом Каримовнинг араб китобхонларига тақдим этилаётган янги китобида нафақат мустақил Ўзбекистон тараққиёти, балки дунё ҳамжамиятига ҳам дахлдор кўплаб масалалар бўйича теран мушоҳада юритилади.

Шу ўринда китобнинг нашр этилиши тарихи хусусида тўхталиб ўтиш жоиздир.

Араб, инглиз ва француз тилларини мукаммал биладиган машҳур ношир ал-Хайёт Ўзбекистон мустақилликни қўлга киритган дастлабки йилларданоқ мамлакатимизга катта қизиқиш билан қараб келади. У Президент Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобини араб тилида нашр эттирган эди. Яқинда эса мазкур китобнинг иккинчи нашри ҳам ўқувчилар қўлига тегди.

Ношир Президентимизга мурожаат қилиб, «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобини араб тилида нашр этиш мақсадида муаллиф розилигини сўради. Розилик берилгач, нашрни амалга оширди.

У, шунингдек, ўзбек халқининг қадимий тарихи, санъати ва маданиятини чет элларда тарғиб қилувчи бир неча китобни араб, инглиз ва француз тилларида нашр этган. Уларнинг энг йириклари сирасига инглиз, француз ва араб тилларида чиқа-

рилган «Самарқанд», «Бухоро» ва «Хива» тарихий альбомларини, араб тилида чоп этилган «Ўзбекистон қадимги замонлардан бугунгача» китобини киритиш мумкин.

Шуни таъкидлаш керакки, ал-Хайёт Буюк Британия, Франция, Ливан ва бир неча араб мамлакатларидаги қатор нашриётларнинг соҳибидир. Мазкур мамлакатларда унга тегишли йирик китоб магазинлари мавжуд. Бу ҳам Ўзбекистон ҳақидаги китобларни кенг ўқувчилар оммасига етиб боришида муҳим омилдир. Қолаверса, у Оксфорд университети нашриёти билан шерикчилик асосида инглиз тили дарсликлари чоп этиш ҳамда ЮНЕСКО халқаро ташкилоти билан нашр ишлари бўйича ҳамкорлик қилади.

- Ал-Хайёт тасарруфидаги нашриётларда йилига 10 миллион нусхадан кўпроқ китоб босиб чиқарилади. У, шунингдек, хариталар ва атласлар чоп этувчи йирик халқароноширлардан ҳисобланади.

Ливан Республикасидаги асосий телевизион станциялардан бири -- «Нью-ТВ» акцияларининг аксарият қисми ал-Хайётга тегишлидир. Мазкур телестанция ижодий гуруҳлари икки марта Ўзбекистонда бўлиб, мамлакатимизда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар ҳақида бир неча кўрсатувлар тайёрлади. Улар Ливан телевидениесидан ташқари, сунъий йўлдошлар орқали араб дунёси ва бошқа кўпгина мамлакатларда ҳам намойиш этилган.

Кенг миқёсдаги хавфсизликни таъминлаш, тинчлик ва барқарор тараққиёт масалалари «Ўзбекистон XX1 аср бўсағасида...» китобининг асосий мундарижасини ташкил этади. Шу боис, Президентимиз асарининг араб тилида нашр этилишида теран маъно бор. Зеро, Шарқ курраи заминдаги, таъбир жоиз бўлса, нотинч минтақалардан биридир.

(ЎзА)

СОВҒАЛАР ТОПШИРИЛДИ

Мамлакатимиз Президенти ёшлар тарбияси ва таълимига, айниқса, иқтидорли ёшларни камол топтиришга алоҳида эътибор қаратмоқда. Ёшларимиз билимининг жаҳон андозаларига қай даражада мослигини аниқлашда мунтазам равишда ўтказилаётган олимпиадалар ҳам катта аҳамиятга эга бўлмоқда.

Кейинги икки йил мобайнида Польша, Туркия ва Туркманистонда ўтказилган халқаро олимпиадаларда Ватанимизнинг ўнлаб вакиллари -- ўқувчи ва талабалар фанлар ҳамда хорижий тилларни ўрганиш борасида юксак кўрсаткичларга эришаётганини намойиш этди. Улардан етти нафари олтин, ўн тўрт нафари кумуш ҳамда бронза медалларига сазовор бўлди. Икки нафар иқтидорли ёшимиз эса фахрли ўринни эгаллади.

4 ноябрь куни республика таълим марказида ана шу ғолиб талабаларга мамлакатимиз раҳбарининг совғаларини топшириш маросими бўлди. Уни халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев очди.

Республика Бош вазирининг ўринбосари Алишер Азизхўжаев ғолибларга замонавий компьютер ва бошқа қимматбаҳо совғаларни топширар экан, улар Президент йўлланмаси билан ўз фан йўналишлари бўйича республика олий ўқув юртларининг биринчи курсларига имтиҳонсиз қабул этилишини маълум қилди.

Маросимда мукофотланганлар номидан сўзга чиққан олтин медал соҳиблари Фарруҳ Қорабоев, Алишер Санатуллаев ва бошқалар ёшларга қилинаётган ғамхўрлик учун йўлбошчимиз Ислом Каримовга миннатдорлик изҳор этдилар.

(ЎзА)

МИЛЛИЙ ЎЙИНЛАРГА БАҒИШЛАНГАН АНЖУМАН

Тошкентда Ўзбекистон Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси, республика ёшларининг «Камолот» жамғармаси ва Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институти ташаббуси билан ташкил этилган халқаро илмий конференция бўлди. Унда республикамиз олимлари ва мутахассисларидан ташқари, Қозоғистон ва Қирғизистон вакиллари ҳам иштирок этди.

Анжуманда спорт ва ўйинларнинг миллий турларини ривожлантиришга оид кўп масалалар кўриб чиқилди.

Учрашув иштирокчилари ёш авлоднинг саломатлигини мустаҳкамлашдагина эмас, уларни маънавий жиҳатдан тарбиялашда ҳам спортнинг миллий турлари ва анъанавий халқ ўйинларининг аҳамияти катталигини таъкидладилар.

(ЎзА)

БУЮК БРИТАНИЯДА ТАҚДИМОТ МАРОСИМИ

Буюк Британиянинг пойтахти Лондондаги Қироллик Халқаро муносабатлар институтида («Четем хаус») Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобини тақдим этиш маросими бўлди. Бу китоб Британиядаги «Керзон Пресс Лтд» нашриёти томонидан инглиз тилида босиб чиқарилди ва Буюк Британиянинг сиёсат ва тадбиркорлик доираларида катта қизиқиш уйғотди.

Маросимда Ўзбекистон томонидан учрашувда сўзга чиққан Президентнинг Давлат маслаҳатчиси В. Голишев, Давлат матбуот қўмитаси раиси Р. Шоғуломов, Президент ҳузуридаги Стратегик ва минтақалараро тадқиқотлар институти директори М. Раҳмонқулов ва бошқа расмий кишилардан иборат Ўзбекистон Республикаси делегацияси иштирок этди.

Британия томонидан учрашувда таниқли олимлар, Буюк Британиянинг етакчи таҳлилият марказлари раҳбарлари, мамлакат сиёсат, тадбиркорлик ва академик доиралари вакиллари иштирок этди. «Четем хаус»нинг Марказий Осиё ва Кавказ бўйича дастури директори доктор Р. Аллисон, Шарқ ва Африка тадқиқотлари мактаби директори профессор Ш. Акинер, таниқли «Мередит Жонс» пахта компаниясининг бошлиғи Н. Мередит Жонс ҳамда Британиянинг бир қанча бошқа таҳлилиётчилари, Марказий Осиё масалалари билан шуғулланувчи етакчи мутахассислари китоб тўғрисидаги ўз таассуротларини сўзлаб бердилар.

Тақдимот маросимида китобнинг бўлимлари, шунингдек, унда ўртага қўйилган Ўзбекистон Республикаси миллий хавфсизлигини таъминлашнинг асосий муаммолари, Марказий Осиё интеграцияси ҳамда замонавий сиёсатнинг бошқа масалалари ҳар томонлама ёритилди

Ўзбекистон томони ҳам, Британия томони ҳам Ўзбекистон, Марказий Осиё ва бутун жаҳон ҳамжамияти хавфсизлигига таҳдид соладиган маҳаллий можаролар, ижтимоий-сиёсий ва экологик кескинлик ўчоқлари пайдо бўлиши сабабларини аниқлаш ва уларни бартараф этиш зарурлигини алоҳида таъкидлади.

Китобнинг мамлакатимизда иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ислоҳотларни амалга ошириш тажрибасига бағишланган бўлимлари Британия таҳлилиётчилари ва мутахассисларида катта қизиқиш уйғотди. Бу ислоҳотлар Ўзбекистоннинг ўзи танлаб олган мустақил тараққиёт йўлида босқичма-босқич, барқарор ривожланишини, умумий миллатлараро ва фуқаролар тотувлигини таъминламоқда.

Британия томонидан сўзга чиққанлар Ўзбекистоннинг тараққиёт йўлини чуқур ўрганиш зарурлигини ва бу икки мамлакат ўртасидаги, шунингдек, Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасидаги ҳамкорликни, ҳамжиҳатликни чуқурлаштиришда катта аҳамиятга эга бўлишини таъкидладилар.

(ЎзА)

● ҚОНУН ҚАНДАЙ ИЖРО ЭТИЛМОҚДА?

ЮКСАК МАЪНАВИЯТ БЕЛГИСИ

Миллат виждонининг тимсоли бўлган зиёлиларимиз учун она тилимизга Давлат тили мақоми берилиши, тилимизнинг мустақил ва эркин бўлиши орзу-армон эди. Мана шундайларнинг интилиши эвазига миллий мустақиллик учун курашнинг қалдирғоч ғалабаси сифатида она тилимиз давлат тили мақомига юксалди.

Тилнинг ҳуқуқи тикланди -- элнинг ҳуқуқи тикланди. Эндиликда шу ҳуқуқни амалга ошириш, ундан ҳаётнинг барча жабҳаларида фойдаланиш қолди, холос. Ҳуқуқ қўлга киритилса-ю, уни англаб етилмаса, ҳаётга жорий этилмаса, у қоғозда қолаверади. «Давлат тили ҳақида»ги Қонунни амалга оширишга ҳам халқнинг ҳуқуқий маданияти етарли даражага кўтарилмаяпти. **«Халқимизнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш давлат сиёсати даражасига кўтарилиши лозим».** Бу Президент Ислом Каримовнинг ҳаётий кузатишлар асосида келиб чиққан хулосаси, дарди, талаби. Мутеликка маҳкум яшаб келган оддий халқ ҳануз мустақилликнинг моҳиятини, фарқини, қадрини англаб етмаяпти. Бу унинг тилга эътиборида ҳам яққол сезилади. Шунинг учун Президентимиз мустақиллик моҳиятини тобора кенгроқ шарҳлаб бермоқда. У яқинда мустақиллик сўзининг янгича маъно қиррасини кашф этиб берди: **«...мустақиллик сўзининг замирида ҳам катта, улуғ ҳуқуққа эга бўлиш деган тушунча ётади. Яъни, мустақиллик нафақат ўзини эркин сезиш, ўз ҳаётини қуриш, балки ўз ҳаёт-мамотини ҳал этишда катта ҳуқуққа эга бўлиш ҳам демакдир».**

(Давоми 4-бетда)

УШБУ СОНДА:
● ЗАМИН ВА ОДАМЛАР — 2-бет
БИРИНЧИЛИК СИРИ
● ЎТМИШДАН ХАБАРДАР — 4-бет
«ХУМБУЗ ҚАЛЪА» СИРИ
3-бет
ОРИЯТ ВА ҒУРУР ХИРМОНИ

● ОБУНА-98

БИЗГА ИШОНИНГ, ДОҒДА ҚОЛМАЙСИЗ

Йиллар кунлардан кўра тезроқ ўтади, деганди улуғлардан бири. Зўр гап. Шиддат билан кечаётган давримиз ўзгаришларини, очиғи, англаб улгуришимиз ҳам осон бўлмаяпти. Эртага эса... эртага яна бир оламшумул воқеа кутади, сизни. XXI асрнинг забт билан, тўс-тўполон билан ҳайрату-ҳаяжонларимизни уйғотиб ўтаётган лаҳзалари мамлакатимиздаги етакчи нашрлардан бири «Халқ сўзи»да муҳрланади ва Сизнинг хонадонингизга кириб боради, уйингиз каби ўйингизни ёритади.

Биз сўз берамиз -- келаётган йил энг сара хабарлар, шов-шувли воқеа-ҳодисалар, мамлакатимизда рўй бераётган барча ўзгаришлар, маънавият оламининг ёруғ асарлари, суд, прокуратура ҳамда ички ишлар идоралари томонидан жиноятчилик, турли хил қабиҳликлар фош қилинган материаллар, оддий қишлоқ одамлари ҳаётидан лавҳалар, вилоятларимиздаги чекка жойларда акс этган ҳақиқий ҳаёт манзаралари, маориф ва медицина, спорт, ҳарбий ватанпарварлик мавзуларида... ва ҳоказо йўналишларда мунтазам чиқишлар уюштирамиз.

Энг муҳими, бугунги кун раҳбарларининг нималарга қодирлиги ва улар йўл қўяётган хато-камчиликлар газета саҳифасида очиқ-ойдин муҳокама қилинади. Йил давомида халқимизни қизиқтирган, баъзида айрим англашилмовчиликлар содир бўлишига олиб келаётган, бозор иқтисодиёти муносабати билан вужудга келган муаммолар хусусда мамлакатимиздаги йирик ташкилотлар раҳбарлари билан таҳририятда очиқ мулоқотлар куни ўтказиб борилади ва Сиз зарур маълумотларни телефон орқали бевосита масъул шахслардан билиб оласиз.

Газетамизнинг шикоят ва хатлар бўлимига кўплаб мактублар келади. Ҳеч нарсани хаспўшламай, ҳақиқат юзига тик қараб айтишимиз мумкинки, мутасадди ташкилотлар раҳбарларининг боқибеғамлиги, лоқайдлиги, оддий одамлар билан муносабатни тўғри йўлга қўёлмаганлиги боис кўплаб кишилар сарсону саргардон, оввора бўлишмоқда. Шу боис, газетамизнинг вилоятлардаги мухбирларига қатъий равишда топшириқлар берилдики, ҳар бир мактуб юзасидан туманлар ёхуд хўжаликларда жиддий кузатиш, журналистик текширув олиб боришади. 10 -- 15 кун ичида масалага ойдинлик киритиб, натижасини матбуот саҳифасига олиб чиқадилар. Улар вилоятдаги таҳририят манзилига жўнатилган ҳар бир хат муаллифига 10 кун ичида қониқарли жавоб айтишлари муқаррардир.

Биз республикадаги барча юқори ташкилотлар билан сизнинг манфаатингиз, ҳақ ва адолат қарор топиши учун, ҳар куни, ҳар дақиқада мунтазам равишда боғланиб турамиз.

Газета — ҳаёт кўзгуси. Унда неки мавжуд, неки бор, ўз ҳолича акс этади. Хабарингиз бор, бу йил матбуотда ҳақчилликни таъмин этиш, журналистларимиз фаолиятини янада кучайтириш учун иккита муҳим қонун қабул қилинди. Шу асνода айтиш мумкинки, биз -- ижодкорларнинг ҳалоллик ва ростгўйлик, элимиз ва Ватанимиз фаровонлиги йўлида айтган сўзимизга ҳеч нарса тўсиқ бўлолмайди. Зеро, бу қонун билан ҳимояланган, Президент томонидан кафолатланган.

Азиз юртдошлар! Асака, Қоровулбозор, Тўйтепа, Қўнғирот ва яна ўнлаб мустақиллик иншоотларининг дастлабки ғиштини Сиз қўйгансиз. Сиз содда ва камтарин инсонларнинг ҳалол меҳнатингиз ўлароқ юртимиз обод бўлаяпти, имонли, эътиқодли, элпарвар раҳбарларимизнинг шижоати боис Ватанимиз гуркираб ўсаяпти. Шу тиниқ осмон ҳаққи, тошларида гул очилиб, тоғларида куй таралдиган замин ҳаққи, қалбингиздай ҳароратли ва чароғон Бобо қуёш ҳурмати қайси бир соҳада ишламайлик ризқимиз бир-биримиз билан чамбарчас боғлиқдир.

Қадрдон эл бошидаги лавозимли биродарлар! Токи халқ бор, Ватан бор! Токи эл бор, зиммангизда масъулият бор. Борар йўлимиз, англаган манзилимиз бир. Юртбоши орзулари, ўй-хаёллари халқнинг дили, халқнинг йўли экан, бугунги маънавий оламимиздаги бутлик ҳам барчамизнинг тугал ҳаракатимиз эвазига сақланиб қолади. Зеро, ҳар жабҳадаги ўсишнинг пойдевори маънавият бўлсагина ўша иморатнинг умри узун бўлади. Илоё, ҳар биримизнинг-да умримиз узун, йўлимиз ёруғ келсин...

Ҳурматли ҳокимлар, ташкилот раҳбарлари, ардоқли газетхонлар! «Халқ сўзи» газетаси жамоаси хонадонингизга тинчлик тилайди. Биз билан бирга бўлиб, йил давомида, замон билан ҳамнафас юришни истайсиз, деб ўйлаймиз.

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Нашр кўрсаткичи:
якка газетхонлар учун — **229**
ташкилотлар учун — **230**

Обуна нархи:	1 ойга П/қ;	1 ойга манзил	3 ойга П/қ;	3 ойга манзил	6 ойга П/қ;	6 ойга манзил	йиллик П/қ;	йиллик манзил
- якка шаҳслар учун	168	212	504	636	1008	1272	2016	2544
- ташкилотлар учун	266	418	798	1254	1596	2508	3192	5016

Ф МТ-1

"Ўзбекистон почтаси" Давлат - Акциядорлик компанияси

АБОНЕНТЛИК Газета ____ (нашр кўрсаткичи)
Халқ сўзи
Обуна сони ____

1998 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга ____ (Почта индекси) ____ (Манзилгоҳ)
Кимга ____ (фамилияси, исми ва отасини исми)

НАШРНИ ЕТКАЗИШ ВАРАҚАСИ
п.в. Жойи
____ (нашр кўрсаткичи)
Халқ сўзи

Обунани янги манзилга юбориш	Баҳоси	Сўм	Обуна сони
	Баҳоси	Сўм	

1998 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга ____ (Почта индекси) ____ (Манзилгоҳ)
Кимга ____ (фамилияси, исми ва отасини исми)

ЛОЙИҲА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Оммавий ахборот воситалари

Газеталар, журналлар, ахборотномалар, бюллетенлар, ахборот агентликлари, телевидение (кабелли, эфир-кабелли телевидение) ва радиоэшиттиришлар, ҳужжатли кино, электрон ахборот тизими, шунингдек, доимий номга эга бўлган, давлат тасарруфидаги ва мустақил бошқа оммавий даврий нашрлар оммавий ахборот воситаларидир.

2-модда. Сўз эркинлиги ва оммавий ахборот воситалари

Ўзбекистон Республикасида оммавий ахборот воситалари эркин бўлиб, улар Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, ушбу Қонунга ва бошқа қонун ҳужжатларига мувофиқ фаолият кўрсатади.

Ҳар ким оммавий ахборот воситаларида чиқиш, ўз фикри ва эътиқодини ошкора баён этиш ҳуқуқига эгадир.

Оммавий ахборот воситалари ахборотни излаш, олиш ва тарқатиш ҳуқуқидан фойдаланадилар ҳамда ўзлари эълон қилаётган ахборотнинг тўғрилиги ва ҳаққонийлиги учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

Ўзбекистон Республикасида оммавий ахборот воситаларини цензура қилишга йўл қўйилмайди. Эълон қилинаётган хабарлар ёки материаллар олдиндан келишиб олинишини, шунингдек, уларнинг матни ўзгартирилишини ёки бутунлай нашрдан олиб қолинишини (эфирга берилмаслигини) талаб қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

3-модда. Оммавий ахборот воситаларининг тили

Ўзбекистон Республикасида оммавий ахборот воситалари ўз фаолиятини «Давлат тили ҳақида»ги Қонунга мувофиқ амалга оширади.

4-модда. Сўз эркинлигини суиистеъмол қилишга йўл қўйилмаслиги

Оммавий ахборот воситаларидан Ўзбекистон Республикасининг мавжуд конституциявий тузумини, ҳудудий яхлитлигини зўрлик билан ўзгартиришга даъват қилиш, уруш ва зўравонликни, шафқатсизликни, миллий, ирқий ва диний адоватни, маҳаллийчиликни тарғиб этиш, давлат сирини ёки қонун билан қўриқланадиган ўзга сирни ошкор этиш, жиноий жавобгарликка сабаб бўладиган бошқа хатти-ҳаракатларни содир қилиш мақсадида фойдаланилишига йўл қўйилмайди.

Оммавий ахборот воситалари орқали фуқароларнинг шаъни ва қадр-қимматини таҳқирлаш, уларнинг розилигисиз шахсий ҳаётига аралашиш тақиқланади.

Прокурор ёки терговчининг ёзма рухсатисиз дастлабки тергов материалларини эълон қилиш, номини кўрсатмаслик шарти билан маълумот берган шахснинг номини ошкор қилиш (суд ошкор этишни талаб қиладиган ҳоллар бундан мустасно), муайян иш бўйича суд қарори чиқмасдан туриб, унинг натижаларини тахмин қилиш ёки суднинг қарори ёхуд ҳукми қонуний кучга кирмай туриб, унга ўзгача йўл билан таъсир кўрсатиш тақиқланади.

5-модда. Оммавий ахборот воситасининг таҳририяти

Оммавий ахборот воситасининг таҳририяти муассис томонидан тузилади ва ушбу Қонун, бошқа қонунлар, ўз устави (низоми) асосида иш олиб боради ҳамда юридик шахс ҳуқуқларидан фойдаланади.

6-модда. Таҳририят ходими

Таҳририят ходими деганда таҳририят штатида турувчи ва материаллар тўплаш, уларни таҳлил ҳамда таҳрир қилиш, тайёрлаш билан шуғулланувчи шахс тушунилади.

7-модда. Таҳририят ходимининг текшируви

Таҳририят ходими мурожаатлардан ёки бошқа манбалардан ўзига маълум бўлган ёхуд ўзи гувоҳ бўлган муайян воқеани, ҳолатни ўрганиш, текширишга, фактларни, гувоҳлик кўрсатмаларини тўплашда аудио ва видео техникадан фойдаланишга ҳақли. Текширув тергов ва суд жараёнига таъсир ўтказмаслиги керак.

Таҳририят ходими муайян воқеа, ҳолат, жараёнга нисбатан шахсий фикрини оммавий ахборот воситаларида эълон қилишга, агар воқеа, ҳолат, жараён юзасидан тергов тугамаган бўлса, суднинг қарори ёки ҳукми қонуний кучга кирганидан сўнг журналистлик тахминлари ва фактларни шахсий мулоҳаза тарзида эълон қилишга ҳақлидир.

8-модда. Ахборот манбаини ошкор этмаслик

Оммавий ахборот воситалари хабар, маълумот, факт ёки далиллар тақдим этган манба ёки тахаллусини қўйган муаллифнинг ёзма розилигисиз уларнинг номини ошкор этишга ҳақли эмас.

Оммавий ахборот воситаси ахборот манбаининг ёки тахаллусини қўйган муаллифнинг илтимосига биноан судда унинг номидан иштирок этиши мумкин.

9-модда. Оммавий ахборот воситаларини таъсис этиш ҳуқуқи

Ўзбекистон Республикасининг юридик ва жисмоний шахслари оммавий ахборот воситаларини таъсис этиш ҳуқуқига эгадирлар.

Оммавий ахборот воситаси бир неча муассис томонидан ҳам таъсис этилиши мумкин.

10-модда. Оммавий ахборот воситаларини рўйхатга олиш

Таҳририят рўйхатдан ўтказилганлик тўғрисида гувоҳнома олинганидан кейин фаолият бошлаши мумкин.

Оммавий ахборот воситаларини рўйхатга олиш тўғрисидаги ариза муассис томонидан Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати ваколат берган давлат органига белгиланган тартибда топширилади.

Рўйхатга олиш тўғрисидаги ариза топширилган кундан бошлаб бир ой муддат ичида кўриб чиқилиши шарт.

Оммавий ахборот воситасини чиқаришга киришиш ҳуқуқи гувоҳнома олинган кундан бошлаб уч ой давомида сақланиб туради. Белгиланган муддат ичида оммавий ахборот воситасининг бирорта ҳам сони (дастури) эълон қилинмаган тақдирда рўйхатдан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома ўз кучини йўқотган деб ҳисобланади.

11-модда. Оммавий ахборот воситаларини рўйхатга олиш тўғрисидаги ариза

Рўйхатга олиш тўғрисидаги аризада оммавий ахборот воситасининг:

1) муассиси (муассислари);

2) номи, қайси тилда (тилларда) эълон қилиниши, манзили;

3) мақсад ва вазифалари;

4) қандай доирадаги ўқувчига (томошабинга, тингловчига) мўлжалланганлиги;

5) даврийлиги, ҳажми, моддий-техника таъминоти ҳамда пул билан таъминланиш манбалари кўрсатилиши керак.

Кўрсатилган маълумотларда ўзгариш бўлса, оммавий ахборот воситаси белгиланган тартибда қайта рўйхатдан ўтказилиши шарт.

Рўйхатга олиш ва қайта рўйхатдан ўтказиш учун ҳақ Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати томонидан белгиланадиган тартиб ва миқдорларда ундирилади.

12-модда. Ахборотни рўйхатдан ўтказмаган ҳолда тарқатиш

Расмий норматив ҳужжатлар ёки ўзга ҳужжатларни, суд амалиётини ёритувчи ахборотномалар ва бюллетенларни чиқарувчи давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, шунингдек, ўз фаолиятлари учун зарур бўлган ахборот материалларини ва ҳужжатларни чиқарувчи корхоналар, муассасалар, ташкилотлар (шу жумладан ўқув ва илмий муассасалар) ахборотни рўйхатдан ўтказмаган ҳолда тарқатиш ҳуқуқига эгадирлар.

Оммавий тарқатишга мўлжалланмаган ёки кўлёзма тарзида кўпайтириладиган босма, видео ва аудиовизуал маҳсулотни техникавий воситалар ёрдамида тайёрлаш ишларини рўйхатдан ўтказиш талаб қилинмайди.

13-модда. Оммавий ахборот воситасини рўйхатга олишни рад этиш

Оммавий ахборот воситасини рўйхатга олиш қуйидаги ҳолларда рад этилиши мумкин:

1) оммавий ахборот воситасининг мақсад ва вазифалари Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ҳамда ушбу Қонунга зид бўлса;

2) бундан аввал худди шу номдаги оммавий ахборот воситаси рўйхатга олинган бўлса;

3) ариза оммавий ахборот воситасининг фаолиятини тўхтатиш тўғрисида суд чиқарган қарор қонуний кучга кирганига бир йил тўлмай берилган бўлса;

4) оммавий ахборот воситаси муассисининг ёки муассисларидан бирининг ёхуд նоширнинг манзили Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида жойлашган бўлса.

Ариза рад этилган тақдирда бунга асос бўлган сабаб кўсатилган ҳолда аризачига билдиришнома юборилади.

14-модда. Оммавий ахборот воситасини чиқаришни ёки нашр этишни тўхтатиш

Оммавий ахборот воситасини чиқариш ёки нашр этиш муассиснинг ёки оммавий ахборот воситасини рўйхатга олган органнинг ёхуд суднинг қарори билан тўхтатилиши мумкин.

Муассис оммавий ахборот воситасини чиқаришни ёки нашр этишни тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилган тақдирда таҳририят меҳнат жамоаси, муҳаррир (бош муҳаррир) ёки ижодий жамоанинг аъзоси ушбу Қонуннинг 9-моддасига мувофиқ худди шу номда чиқадиган оммавий ахборот воситаси таъсис этиш масаласини қўйиши мумкин. Бундай ҳолларда оммавий ахборот воситасини қайта рўйхатдан ўтказиш талаб этилади.

15-модда. Оммавий ахборот воситасини рўйхатга олишни рад этганлик ёки унинг фаолиятини тўхтатиш тўғрисидаги қарор устидан шикоят қилиш тартиби

Давлат органи томонидан оммавий ахборот воситасини рўйхатга олишнинг рад этилиши, шунингдек, оммавий ахборот воситаси фаолиятини тўхтатиш тўғрисидаги қарор устидан муассис ёки таҳририят судга шикоят қилиши мумкин.

16-модда. Оммавий ахборот воситасининг устави (низоми)

Оммавий ахборот воситаси ўз фаолиятини муассис тасдиқлайдиган устав (низом) асосида юритади.

Оммавий ахборот воситасининг устави (низоми) таҳририят ходимларининг умумий йиғилишида таҳририят аъзоларининг камида учдан икки қисмидан иборат кўпчилик овоз билан қабул қилинади ва муассис томонидан тасдиқланади.

Уставда (низомда) муассис, муҳаррир (бош муҳаррир) ва таҳририят ходимларининг ваколатлари белгиланади ва оммавий ахборот воситасининг муассиси, номи, қайси тилда (тилларда) эълон қилиниши, манзили, фаолият тури ва мақсадлари, таҳририят мол-мулки манбаи ҳамда фойдани (даромадни) тақсимлаш тартиби, нашрни қайта ташкил этиш ва тугатиш шартлари кўрсатилади.

17-модда. Оммавий ахборот воситасининг муҳаррири (бош муҳаррири) ва таҳрир ҳайъати

Муҳаррир (бош муҳаррир) оммавий ахборот воситаси таҳририяти, таҳрир ҳайъати ишига раҳбарлик қилади, муассис билан муносабатларда, судда оммавий ахборот воситаси номидан иш олиб боради.

Муҳаррирни (бош муҳаррирни) тайинлаш ва лавозимдан озод этиш тартиби уставда (низомда) белгилаб қўйилади.

Таҳрир ҳайъати оммавий ахборот воситаси уставида (низомида) назарда тутилган тартибда тузилади. Оммавий ахборот воситасининг муассиси, таҳририяти ва ношири ўртасидаги ишлаб чиқариш, мулкий, молиявий ва бошқа муносабатлар қонун ҳужжатлари асосида тартибга солинади.

18-модда. Оммавий ахборот воситаларида ҳомийлар иштироки

Ўзбекистон Республикасининг юридик ва жисмоний шахслари оммавий ахборот воситаларига ҳомийлик қилиши мумкин. Оммавий ахборот воситалари билан ҳомийлар ўртасидаги муносабатлар қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

Ҳомийларнинг оммавий ахборот воситалари ва улар ходимларининг касб фаолиятига аралашуви тақиқланади.

19-модда. Нашрга оид маълумотлар

Даврий нашрнинг ҳар бир сонида қуйидаги маълумотлар кўрсатилиши керак:

1) нашрнинг номи;

2) таҳририятнинг манзили;

3) муассис (муассислар) тўғрисидаги;

4) муҳаррирнинг (бош муҳаррирнинг) фамилияси, исми-шарифи;

5) даврий нашрнинг рўйхатга олинган тартиб рақами ҳамда босилиб чиққан санаси, газеталарнинг эса, шунингдек, чоп этишга рухсат берилиб, имзо қўйилган вақти;

6) алоқа корхоналари орқали тарқатиладиган даврий нашрлар учун индекс рақами;

7) тиражи;

8) босмахонанинг номи ва манзили.

Телевидение, радиоэшиттириш таҳририяти ҳар сафар эфирга чиққанда, узлуксиз эшиттириш чоғида эса бир кечакундузда камида тўрт марта телевидение, радиоэшиттириш таҳририяти номини эълон қилиши шарт.

20-модда. Назорат нусхалари ва тақдим этилиши шарт бўлган нусхалар

Даврий босма нашрларнинг назорат нусхалари таҳририятга ва муассисга бепул юборилади.

Даврий босма нашрларнинг тақдим этилиши шарт бўлган нусхалари юбориладиган ташкилотлар ва муассасаларнинг рўйхати Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати томонидан белгиланади.

21-модда. Телекўрсатув ва радиоэшиттириш материалларининг сақланиши

Телевидение, радиоэшиттириш таҳририятлари материаллар (плёнкалар) эфирга берилганидан сўнг уларни бир ой давомида сақлаб туришлари, олдиндан ёзиб олмай, тўғридан-тўғри эфирга бериладиган телекўрсатувларни ва радиоэшиттиришларни рўйхатга олиш дафтарини юритишлари, уларнинг мавзуи, намойиш этилган (эфирга берилган) куни, бошланган ва тугаган вақти, уларни олиб борган кишининг фамилияси ва исмини қайд этиб боришлари шарт.

Рўйхатга олиш дафтари унга сўнгги ёзув киритилган кундан бошлаб бир йил давомида сақланади. Тарихий, илмий, маданий ва бошқа йўсиндаги аҳамиятга молик материаллар қонун ҳужжатларида белгиланадиган тартибда сақланиши керак.

22-модда. Оммавий ахборот воситалари маҳсулотларини тарқатиш тартиби

Оммавий ахборот воситаларининг маҳсулотларини бевоситаноширнинг ва таҳририятнинг ўзи ёки шартнома асосида алоқа корхоналари, бошқа юридик ва жисмоний шахслар тарқатиши мумкин.

Оммавий ахборот воситасининг ҳар бир алоҳида сонини тарқатишга муҳаррир (бош муҳаррир) уни чоп этишга (эфирга беришга) рухсат этганидан кейингина йўл қўйилади.

Оммавий ахборот воситаси маҳсулотини тарқатишга тўсқинлик қилишга, жумладан, унинг бутун тиражини ёки тиражининг бир қисмини тортиб олиш билан тўсқинлик қилишга йўл қўйилмайди, қонуний кучга кирган суд қарори асосида тўсқинлик қилиш бундан мустасно.

23-модда. Расмий хабарлар, ахборот ва эълонларни эълон қилиш

Давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари томонидан таъсис этилган оммавий ахборот воситалари мазкур органларнинг расмий хабарларини эълон қилишлари шарт.

Фавқулодда вазиятлар туфайли ёки давлатнинг ваколатли органлари томонидан омма эътиборига зудлик билан етказиш мақсадида берилган шошилинч хабарлар мулк шаклидан қатъи назар барча оммавий ахборот воситаларида эълон қилинади.

Суднинг айнан шу оммавий ахборот воситасида эълон қилиш тўғрисидаги кўрсатмаси бўлган, қонуний кучга кирган қарорини таҳририят кўрсатилган муддатда бепул эълон қилиши шарт.

Бошқа ҳар қандай хабар, ахборот ва эълонлар таҳририят билан ўзаро шартнома тузиш асосида эълон қилинади.

24-модда. Муаллиф материаллари ва хатларидан фойдаланиш

Оммавий ахборот воситаларида тегишли қонун ҳужжатларига асосланган ҳолда журналистика, адабиёт, санъат асарларидан ва илмий асарлардан фойдаланилишига йўл қўйилади.

Таҳририятга келган хатларни эълон қилишга тайёрлаш чоғида мазмунини бузмаган ҳолда уларнинг матнини қисқартириш ва таҳрир этишга йўл қўйилади.

Таҳририят қонуний асосларда рад этган материални оммавий ахборот воситасида мажбуран эълон қилдиришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

25-модда. Раддия бериш ва жавоб қайтариш ҳуқуқи

Юридик ёки жисмоний шахс оммавий ахборот воситасида эълон қилинган, ҳақиқатга тўғри келмайдиган ва ўзининг шаъни ҳамда қадр-қимматига доғ туширадиган маълумотлар бўйича раддия беришни таҳририятдан талаб қилишга ҳақлидир.

Эълон қилинган материал туфайли ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари бузилган юридик ва жисмоний шахс мазкур оммавий ахборот воситаси орқали ўзининг раддиясини эълон қилишга ҳақлидир. Раддия ёки жавоб махсус рукнда ёхуд ана шунга сабаб бўлган материал босилган айни ўша саҳифада эълон қилиниши шарт. Раддия ёки жавоб газеталарда улар келган кундан эътиборан бир ой муддат ичида, бошқа даврий нашрларда эса навбатдаги сонда эълон қилинади.

Радиоэшиттириш ва телевидение таҳририяти олган раддия ёки жавоб радио ёхуд телевидениенинг айни ўша дастури ёки туркумида, улар келган кундан эътиборан бир ой муддат ичида эълон қилинади.

Асосли ва одоб доирасидаги жавоб матнини эълон қилиш ҳажм ёки вақт нуқтаи назаридан оммавий ахборот воситасининг фаолиятига зарар етказмаса, уни таҳрир қилишга йўл қўйилмайди.

Оммавий ахборот воситаси раддия ёки жавобни эълон қилишдан бош тортса ёхуд уларни эълон қилиш учун белгилаб қўйилган муддатни бузса, юридик ёки жисмоний шахс даъво билан судга мурожаат қилишга ҳақлидир.

26-модда. Оммавий ахборот воситалари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Оммавий ахборот воситалари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузишда айбдор деб топилган шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

Муҳаррир (бош муҳаррир), шунингдек, журналист оммавий ахборот воситасида ҳақиқатга тўғри келмайдиган материалларни тарқатганлик учун, агар маълумотлар: расмий хабарлардан олинган бўлса; ахборот агентликлари ёки давлат органларининг матбуот хизмати орқали олинган бўлса ёхуд муаллифнинг олдиндан ёзиб олинмай, тўғридан-тўғри эфирга берилаётган нутқларида айтилган бўлса, жавобгар бўлмайдилар.

27-модда. Чет эл оммавий ахборот воситалари вакилларининг Ўзбекистон Республикасидаги фаолияти

Чет эл оммавий ахборот воситаларининг вакиллари Ўзбекистон Республикасида фаолиятни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида аккредитациядан ўтганларидан кейин амалга оширадилар.

Ўзбекистон Республикасида аккредитация қилинган чет эл оммавий ахборот воситалари вакилларининг ҳуқуқий мақоми ва касб фаолиятини амалга ошириш шартлари қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

28-модда. Халқаро шартномалар

Ўзбекистон Республикасида оммавий ахборот воситаларининг хорижий шериклар билан ҳамкорлиги Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари ва оммавий ахборот воситаларининг ўзаро шартномалари асосида амалга оширилади.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида ушбу Қонунда назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

Қонун лойиҳаси юзасидан таклиф ва мулоҳазаларингизни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Матбуот ва ахборот қўмитасига қуйидаги манзил бўйича йўлланг:

700008, Тошкент шаҳри, Ҳукумат уйи.

Телефонлар: 139-82-54, 139-82-43.

● *ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!*

ПАХТАЧИЛИКДА ҚЎЛ МЕҲНАТИ КАМАЯДИМИ?

Сир эмас, ҳосилдорлиги юқори бўлган ва эрта етилган пахтани териб олиш учун юксак самарали ва ҳосилни нобуд қилмай тез териб олувчи машиналар жуда ҳам зарур. Маълумки, вертикал-шпинделли пахта териш машиналарининг асосий камчилиги -- шпинделларни вақти-вақти билан ювиш зарурлиги ва пахтанинг ерга тўкилиши эди. Горизонтал шпинделли машиналарнинг ишлаш принципи бу камчиликларни бартараф этади, терим жараёнида бир вақтнинг ўзида 80 -- 90 тагача шпиндель қатнашади ва пахта шохлари орасигача кириб боради, ҳосилни тўла ва тез териб олиш имконини беради. Буларнинг ҳаммаси, ҳайдовчи учун замонавий қулай шароитнинг яратилганлиги горизонтал-шпинделли пахта териш машинасининг иш унумини вертикал-шпинделлилига нисбатан 3-4 марта юқори бўлишини таъминлайди. Шуning учун ҳам «Кейс» компаниясининг горизонтал-шпинделли машиналарини бизнинг шароитимизга яна ҳам мослаб Ўзбекистонда кўплаб ишлаб чиқаришни ташкил этиш долзарб масаладир.

Янги технологияни кенг қўллашдаги яна бир муаммо -- мавжуд чигитни плёнка остига экувчи сеялкаларнинг етарли унум билан ишламаслиги, экиш даврида қўшимча ишчи кучларининг талаб этилишидир. Шуни ҳисобга олиб чигитни плёнка остига аниқ экувчи янги универсал сеялка яратдик. Янги сеялка аввалгиларидан тубдан фарқ қилади ва чигитни аниқ саналган ҳолда экқани учун кўчатлар сони тўлиқ бўлади, бу эса чигит сарфини камайтиради ва ягана қилиш учун ҳожат қолмайди. Бунда чигитни белгиланган чуқурликка экиш билан бирга ўғит ёки гербицид ҳам солиб кетиш мумкин ва шундан кейингина плёнка жўяк устига текис солиниб, уя усти ғўза ўсиб чиқиши учун маълум катталикда тешиб кетилади. Сеялка ёрдамида чигитларни пуштага ёки текис ерга ҳар қандай қатор оралиғига экиш мумкин. Сеялканинг яна бир афзаллиги -- кўпчилик қишлоқ хўжалиги экинларини, масалан, маккажўхори, қанд лавлаги, қовун, кунгабоқар ва шунга ўхшаш экинларни ҳам экиш мумкинлигидир. Бу эса ташқаридан шундай сеялкаларни сотиб олиш учун сарфланаётган валютани иқтисод қилиш имконини беради. Бундай сеялкани ҳозирда Тўрақўрғон трактор таъмирлаш корхонасида ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда.

М. ИСМАНОВ,
техника фанлари доктори, профессор.

АБОНЕМЕНТНИ ТЎҒРИ ТЎЛДИРГАНИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!

Абонементда касса машинасининг муҳри босилган бўлиши шарт.

Обуна ёки манзилгоҳни ўзгартиришни расмийлаштирганингизда касса машинаси бўлмаса, ушбу алоқа бўлимининг календарли штемпели босилиши керак.

Бу ҳолда обуначига, обунага ёки янги манзилгоҳга ўтказилганига пул тўланганлиги тўғрисида квитанция берилади.

Газета ва журналга обуна бўлганингизда ёки манзилгоҳ ўзгаришини расмийлаштирганингизда карточкаларни сиёҳ билан, аниқ ва сўзларни қисқартирмасдан жадвалдаги қоидаларга риоя қилиб тўлдиринг.

● **ЗАМИН ВА ОДАМЛАР**

БИРИНЧИЛИК СИРИ

Ўша кунги гап Ғафуржон Алиевнинг суяк-суягидан ўтиб кетди. Йиғим-терим авж паллага кирган дамлар эди. Вилоятдан келган комиссия аъзоларидан бири унга қарата мана бундай деди:

-- Ғафуржон, мен сизни яхши раҳбар ва яхши йигит дея қаттиқ ҳурмат қиламан. Бироқ далада одам камлигига сира тоқат қилиб бўлмайди. Нима гап ўзи?

«Ғаллакор» ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятининг раиси Ғафуржон Алиев меҳмоннинг шляпасига бир зум тикилиб турди. Меҳмон шляпани ечди-да, юз-кўзи, бўйнидаги маржон-маржон терларни ҳафсала билан яхшилаб артгач, лабининг четига сигарета қистирди.

-- Тўғри, сиз илғор хўжалик раҳбарисиз. Уч йилдирки, вилоятда пахта планини биринчи бўлиб бажараяпсиз. Аммо кечирасиз-у, бу ҳол сизга қўшимча имтиёз бермайди.

-- Далада одам бор. Эҳтимол кўрмаган бўлишларингиз мумкин. Лекин айримлар бугун стадионга йиғилган. Командамиз ўзининг ҳал қилувчи учрашувларидан бирини ўтказаяпти.

Мезбон тиззасига шаппатлади-ю, ўрнидан туриб кетди.

-- Нима бало, ёш боламисиз? Футболни болалар ўйнайверсин-да! Шунча одамни стадионга тўплашнинг нима кераги бор?

Раиснинг тилига аччиқ-чучук гаплар қозонда бодираётган бодроқдай тўпланиб келаверди. Аммо шайтонга ҳай берди. Меҳмоннинг тўрт-беш қўйлак ортиқ йиртганлигини ўйлаб, ўзини босди. Хонадагиларга бир пиёладан аччиқ кўк чой узатди.

-- Яна юзимизга айтди деманглар-у, бу йил хўжалигимизга сиз каби одамларнинг ростдан ҳам анча ёрдами тегди. Биз билмаган, сезмаган камчиликларни кўрсатиб бердиларингиз. Бугунги воқеага келсак, шахсан мен ҳеч кимга «ишни ташлаб стадионга боринглар», демаганман. Хўжалигимизда футбол ишқибозлари кўп. Ростини айтсам, ўзим ҳам зўрға чидаб ўтирибман бу ерда.

-- Ғафуржон Эргашевич, назаримизда сизда ғалати бир қониқиш пайдо бўлган кўринади. Ҳар йили 3,5-4 минг тонна пахта етиштиряпмиз, даромадимиз 100 миллион сўмнинг нари-берисида, жиловни бўш қўйсак ҳам бўлаверади, деб ўйлаяпсизлар шекилли. Бу яхшиликка олиб бормайди, -- деди ўша комиссия аъзоси пиёладан чой ҳўплар экан.

-- Келинглар, бу гапларга шу ерда нуқта қўйиб,яхшиси стадионга борайлик. Менинг қанча гуноҳим бўлса, жавобини ўзим беравераман. Сизлар ҳам чарчагансизлар, ахир.

Ноқулай аҳволда қолган комиссия аъзолари икки машина бўлиб ўйингоҳ сари йўл олдилар. У ердаги юзлаб томошабинларни, яшил майдонни, ёш-ялангнинг ҳайқириғини эшитиб, комиссия аъзолари бир-бирларига секин қараб қўйишди. Хўжалик раҳбари гоҳ ўрнидан туриб кетар, гоҳ майдон четига югуриб борар, гоҳ ўйинчиларга аллақандай кўрсатмалар берарди. Ана шунда мезбонлардан бири иккинчисининг қулоғига шипшиди: «Бу Алиев деганларимиз балонинг ўқи экан. Ишни ҳам қотиради, одамларнинг дам олишини ҳам ўрнига қўяди. Ўйинчиларнинг кийим-бошига қаранг. Стадионни кўринг. Бундай раҳбарга ортиқча гап-сўзнинг кераги бормикин...»

Комиссия аъзолари хўжаликдан очиқ чеҳра билан жўнаб кетдилар. Баҳс бўлган куни эса «Ғаллакор» футбол жамоаси рақиблар дарвозасига жавобсиз тўртта тўп киритди...

Футбол ҳақидаги гапимизга мана шу нуқтада чек қўямиз.

Ғофуржон Алиев раҳбарлик қилаётган Боёвут туманидаги жамоа аъзолари 1995 йилда салкам 4 минг тонна, 1996 йилда эса 3,5 минг тонна пахта хирмони уйдилар. Икки йил давомида фақат пахтанинг ўзидан олинган соф фойда 60-70 миллион сўмнинг нари-берисида бўлди. Даромадга яраша буромад, деган гаплар бор. Чўнтагида сўмлар шалдираган кишининг дасти узун бўлади. Хўжаликда икки йил ичида 12 чақиримга газ қувури ётқизилиб, 250 хонадонда «зангори олов» ёнди. Салкам 5 чақирим йўлга асфальт ётқизилди. Қишлоқда 5 минг томошабинга мўлжалланган ўйингоҳ ва 500 томошабинга мўлжалланган кураш майдони қуриб фойдаланишга топширилди. Шунингдек, механизаторлар учун иккита дам олиш уйи, қишлоқ врачлик амбулаторияси ва қатор турар-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Уч йил мобайнида хўжаликда миллион тупга яқин терак кўчати ўтказилди ва уч йилдан буён хўжалик меҳнаткашлари пилла, дон, сабзавот ва полиз маҳсулотлари тайёрлаш бўйича ҳам вилоятда пешқадамликни қўлдан бермай келишмоқда. Маълумки, ҳар бир ғолибона юришнинг сўнгги нуқтаси одамларнинг моддий шарт-шароитларини яхшилаш билан якунланади. Энди яна учтўртта рақамга кўз ташлайлик.

Хўжаликда фақат 1997 йилнинг саккиз ойи мобайнида кишиларга 25,5 тонна гуруч, 23 тонна пахта ёғи, 15 тонна макарон, 14,5 тонна ун, 56 тонна шоли, 3 тонна гўшт, 67,5 тонна кунжара, 88 тоннадан кўпроқ шелуха, 50 тонна сабзавот, 66 тонна полиз маҳсулотлари, 25,5 тонна мева, 8 тонна буғдой, 500 килограмм чой тарқатилди.

-- Сизлар мендан муваффақият сирларини сўраяпсизлар. Биз одамларга ҳақ тўлашни жойига қўйганмиз. Бошқа ҳеч сиримиз йўқ. Қўлига пул теккан кишилар экинга қандай сув тарашни, қандай ишлов беришни, уни йиғиштириб олишни шунақаям жойига қўйишадики, сира нарёғи йўқ. Ўзбекистон ҳукумати ва шахсан юртбошимиз қишлоқ одамларининг ишлаш ва яшаш шароитларини янада яхшилаш учун барча имкониятларни яратиб берди. Гап дўппини ёнга қўйиб, ана шу имкониятлардан фойдаланишда қолган. Хўжалигимизда Райимқул Аширалиев, Адҳам Жумабоев, Ғайрат Ўринбоев, Меҳри Алланазарова сингари бригада бошлиқлари, Ҳасан Болтаев, Ибодулла Норматов, Ҳабибулло Охунов, Абдулла Қорабоев каби донгдор механизаторлар борки, уларнинг шижоатлари, меҳнатдаги намуналари барчани юксак натижалар сари ундамоқда.

Хўш, уч йилдан буён вилоятда улоқни маррага биринчи бўлиб ташлаётган хўжаликда бу йил аҳвол қандай? Биринчи сентябрь куни хўжалик пахта тайёрлаш бўйича рўйхатнинг энг сўнгги қаторини эгаллаб турарди. 10 сентябрь куни бирданига учта хўжаликни қувиб ўтди. 20 сентябрда «Ғаллакор»да машина теримига оқ фотиҳа берилди. Сўйилган семиз қўйларни еб, шоп мўйловларини бураган механизаторлар бир ҳафта ичида барча хўжаликларни ортда қолдириб кетди. Улар 4 октябрь куни 3200 тонналик хирмон уйиб, вилоятда яна биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекдилар.

Пешонадаги терлар бармоқлар билан сидириб ташланди. Енглар эса кўзлардаги чангғуборни илк бор артиб қўйдилар. Бу йил ҳисобига илк бор жамият раиси Ғафуржон Алиев мамнун бўлиб жилмайиб қўйди. Илк бор хўжаликнинг етти ёшидан етмиш ёшгача бўлган аъзоси дала бошида, пайкалда, хирмонжойда «бешқарсак»ка ўйинга тушди.

-- Очиғини айтсам далада қолган ҳосилни чамалаб чиққанимиз йўқ. Камида яна минг тонна пахта берамиз. Эҳтимол, 1,5 минг тонна топширармиз. Муҳими, ҳосилнинг асосий қисми биринчи навларга қабул қилинди. Демак, одамларимизнинг бу йил ҳам чўнтаги пул, қозонлари мой кўради. Тўйларимиз, маъракаларимиз тўкин бўлади. Одамларимиз кечаги кунларидан масрур, бугунги дамларидан хурсанд яшасалар, уларнинг турмушлари фаровон, дастурхонлари файзли бўлса, бас. Бизга бошқа яна нима керак?

Ҳа, маррага улоқни дангал ташлаган чавандозларга раҳмат. Уларнинг ютуқлари, уларнинг зафарлари бошқаларни ҳам албатта олдинга чорлайди. Ана шунда Мирзачўлнинг ўнлаб қишлоқларида карнай-сурнай садоси янграйди. Ана шунда Мирзачўлда бошланувчи тўйларнинг асло адоғи бўлмайди. Тўй бор жойда тўкинлик бўлади. Тўкинликка юз бурган юрт барча эзгу ишларга қодир бўлади.

Алиқул ХОНИМҚУЛОВ.

Сирдарё вилояти.

***СУРАТДА:** жамият бошқаруви раиси Ғ. Алиев, маслаҳатчи-агроном М. Шукуров ва 3-бўлим бошқарувчиси Ш. Ашуралиев ҳосил чўғидан мамнун.*

А. АБДУҚУНДУЗОВ
олган сурат.

БУГУННИНГ ГАПИ

Ҳали ҳам кечагидек ёдимда. 1996 йил 8 декабрь - Конституция куни эди. Президентимиз анжуманда нутқ сўзлаб, янги - 1997 йилни Инсон манфаатлари йили, деб эълон қилди. Тўғриси, ўшанда ҳамма ҳам дарров унинг моҳиятини тўлалигича англади, дейиш қийин.

Хўш, нега айнан 1997 йил Инсон манфаатлари йили деб эълон қилинди? Ёхуд Инсон манфаатлари... - у нима? Бу саволларга жавоб топиш учун янги Ўзбекистон босиб ўтган беш йиллик йўлга назар ташлаш лозим бўлади.

1996 йил, дарҳақиқат, мамлакатимиз учун бозор иқтисодиётига асосланган демократик янгиланишлар йўлида муҳим босқич бўлди. Шу боис ўшанда Президент ўз маърузасида 1996 йилни иқтисодий ва молиявий барқарорлик йили деб эътироф этганди. Зеро, бунинг учун барча асослар яратилган эди. Ялпи ички маҳсулот 1995 йил даражасига қараганда 101,6 фоизни, саноат маҳсулоти ҳажми 106 фоизни, истеъмол молларини ишлаб чиқариш - 108 фоизни ташкил этди. Бюджет камомади 3,5 фоиздан ошмади. Нақд пул эмиссияси даражаси эса 20,4 фоиздан 19,7 фоизга қисқарди.

Бундан ташқари 1996 йилда миллий валютани мустаҳкамлаш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, бозор инфратузилмасини шакллантириш, қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш бўйича қатор чора-тадбирлар амалга оширилди. Ташқи иқтисодий фаолият сезиларли даражада фаоллашди, иқтисодиётнинг таркибий тузилиш жиҳатидан ўзгартириш ишлари янада изчил тус олди. 1996 йилда бир қатор камчилик ва муаммоларга қарамасдан иқтисодий ўсиш учун мустаҳкам пойдевор яратилди. Айнан мана шу омиллар 1997 йилни Инсон манфаатлари йили деб эълон қилинишига асос бўлди, деб айтиш мумкин.

Бироқ жорий йилни Инсон манфаатлари йили, деб эълон қилиниши ўтган беш ярим йил ичида бу борада ҳеч

ИНСОН МАНФААТЛАРИ...

мунтазам давом этадиган жараёндир

нима қилинмади, бунга эндигина киришаяпмиз, деган маънони англатмаслиги керак. Инсон манфаатлари, бу катта, мураккаб ва кенг қамровли тушунчадир. У, энг аввало, ислоҳотлар изчиллиги ҳамда уларнинг бир нуқтада уйғунлашуви - самарасига боғлиқ бўлган ижтимоий жараёндир. Шу ўринда айримлар не тонгки, инсон манфаатлари деганда фақат емак-ичмакни тушунишларини ҳам айтиб ўтишимиз лозим.

Ўтган беш ярим йил ичида, таъкидланганидек, барча соҳаларда муайян ишлар қилишга улгургандик. Лекин улар кўп ҳолларда тарқоқ ҳолда амалга оширилганди. Бундан ташқари уларга ўтиш даврига хос бўлган мураккаб ҳамда ўткир муаммоларни юмшатиш вазифасини бажарувчи восита сифатида муносабат билдирилган эди. Шу боис ўшанда Президент масаланинг ана шу жиҳатига эътибор қаратиб: **«Бугун вазифалар мутлақо бошқача тарзда қўйилмоқда. Инсоннинг ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам маънавий манфаатларини ҳимоя қилиш борасидаги барча саъй-ҳаракатларимизни мувофиқлаш керак. Бу саъй-ҳаракатлар яхлит, умумлаштирилган тарзда олиб борилмоғи, бошқача айтганда, ҳар томонлама уйғун бўлмоғи лозим. Ушбу мақсадда барча имкониятларимиз, куч-ғайратимизни бирлаштиришга тўғри келади»,** деган эди. Президентимизнинг ана шу сўзлари бизнинг, «1997 йил нега Инсон манфаатлари йили, деб эълон қилинди?» деган саволимизга жавоб бўла олади.

Яна шуни ҳам таъкидлаш жоизки, бундан инсон манфаатларини таъминлашга доир барча масалалар бир йилнинг ичида ҳал қилинар экан-да, деган хулосага келмаслик керак. Чунки инсон манфаатлари юқорида таъкидланганидек, мураккаб, кенгқамровли ҳамда узоқ давом этадиган жараёндир. Биз жорий йилда унинг тамал тошини қўйдик, барча соҳадаги ислоҳотларни ўзаро мувофиқлаштиришга эришаяпмиз.

Ўзбекистон ҳукумати жорий йилнинг бошланишидаёқ «Инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда амалга ошириладиган чора-тадбирлар Дастури»ни ишлаб чиққан эди. Унга мувофиқ амалга оширилган ва оширилаётган ишлар кўламини кўздан кечирсангиз, инсон манфаатлари чинданам катта ва кенгқамровли тушунча эканлигига яна бир карра амин бўласиз. Унда инсон манфаатларининг барча қирралари - шахснинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ҳимояси, инсон ҳуқуқи ва унинг ҳуқуқий ҳимояси, маданий, маънавий интеллектуал лаёқатини рўёбга чиқариш учун шарт-шароит яратиш каби масалалар эътиборга олинган. Ана шу масалаларни амалга ошириш чора-тадбирлари, муддати ҳамда ижрочиси аниқ белгилаб қўйилган. Дастурда кўзда тутилган аксарият чора-тадбирлар бугунги кунда муваффақиятли амалга оширилди, дейиш мумкин. Зеро, мамлакатимизда жорий йилда сизу бизнинг шундоқ кўзимиз ўнгида қилинган ҳамда амалга оширилаётган барча соҳалардаги улкан бунёдкорлик ва яратувчанлик ишлари фикримизнинг гувоҳидир. Масалан, жорий йилнинг ярим йиллигида ижтимоий соҳани ривожлантириш, аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этиш учун 63,2 миллиард сўм сарфланди. Биргина кам таъминланган оилаларнинг ўзига 10,1 миллиард сўмдан ортиқ нафақа берилди.

Давлат уй-жойга ҳақ тўлашга кетган харажатлар, энг аввало коммунал хизмат учун 653 миллион сўм сарфлади. Бюджет ташкилотлари ходимларига маош, пенсия ва нафақаларни ўз вақтида беришига эришилди. Ёхуд 3 миллион квадрат метр, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,5 баравар кўп уй-жой фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари шаҳар аҳолиси учун қурилаётган уй-жой қийматининг 50 фоизи давлат бюджети маблағлари ҳисобига тўғри келмоқда.

Мамлакатимизда инсон ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш борасида ҳам бир қатор чора-тадбирлар мажмуаси амалга оширилди. Миллий анъаналар ва маънавиятни тиклаш, инсоннинг интеллектуал, маданий-маърифий манфаатларини рўёбга чиқаришга ҳам катта эътибор берилмоқда. Яқиндагина 2500 йиллиги нишонланган Бухоро ва Хива шаҳарларининг юбилейи, Тошкент халқаро кинофестивали, «Шарқ тароналари» мусиқа фестивали каби ўнлаб халқаро анжуманларни мамлакатимиз ташаббуси билан ўтказилиши, Бадиий академия ташкил этилиши, Халқ ижодиёти, Миллий хореографияни қайта тиклаш сингари тадбирлар юқоридаги фикрларимизнинг асосидир. Шу ўринда биринчи ярим йилликда барча сармояларнинг 61 фоиздан ортиқроғи ишлаб чиқариш соҳасини ривожлантиришга сарфланганлигини ҳам алоҳида қайд қилмоқ керак.

Инсон манфаатларини таъминлашни амалга ошириш - олиб борилаётган ислоҳотларнинг мантиқий давомидир. Бу жараён, дарҳақиқат, узлуксиз давом этадиган жараёндир. Токи, унинг меваларидан жамиятимизнинг барча фуқаролари баҳраманд бўлишсин, хуш насимлари хонадонларимизгача кириб борсин. Лекин бундай фараҳбахш дамлар энг аввало ўзимизга боғлиқ эканлигини унутмаслигимиз керак. Бу эса сизу биздан ислоҳотлар жараёнида фаол иштирок этишимиз, белгиланган мақсадларга етишиш учун «жонимизни жабборга бериб тер тўкишимиз»ни нафақат тақозо, балки талаб қилади. Лўнда қилиб айтганда, ўз тақдиримиз ўзимизнинг қўлимиздадир.

Исмат ХУДОЁРОВ,
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт масалалари бўлими муҳаррири.

ҚАДИМ ЮРТГА ЯНА ҚАЙТДИ ОМАДЛАР

КЕЧА ХАБАР ҚИЛГАНИМИЗДЕК, САМАРҚАНДЛИК ПАХТАКОРЛАР 250 МИНГ ТОННА ОҚ ОЛТИН ТАЙЁРЛАБ, ЗАФАР МАРРАСИГА ЕТИБ КЕЛДИЛАР

Тўғрисини айтадиган бўлсак, бу кунни самарқандликман, деган ҳар бир инсон орзиқиб кутди. Ахир кейинги беш йилдан бери вилоят давлатга пахта сотиш режасини бажармай келаётганди-да. Бу эса юрти билан фахрланиб яшаётганларнинг юрагига ҳижолатлик ҳиссини келтирмасдан қўймайди.

Искандар УСМОНОВ, вилоят ҳокимининг муовини

СОҒИНИБ КУТИЛГАН ҒАЛАБА

Ҳаммага маълумки, кейинги икки-уч йилдан бери Самарқандда дунёнинг нигоҳи қаратилган тантаналар, тадбирлар, фестиваллар бўлиб ўтди. Бундай тантаналарда иштирок этган хорижий меҳмонлар, албатта, вилоятдаги иқтисодий аҳвол билан ҳам қизиқишди. Ўшандай ҳолатларда вилоятда тайёрланган пахта билан ғururлана олмадик. Гап бошқаларнинг муносабатида эмас. Аслида пахтачиликнинг оқсаганлиги туфайли аксарият хўжаликларнинг молиявий аҳволи оғирлашиб қолди. Йил бўйи меҳнат қилиб, ғалвир сувдан кўтарилганда деҳқоннинг қўли пул кўрмади. Бу тармоқда ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, кескин бурилиш ясаш вазифаси айнан ана шу сабабдан келиб чиқди.

Ислоҳотларни амалга оширишда, қишлоқ хўжалигида демоқчиман, биз қандай йўл тутдик? Биринчидан, фақат мутахассислар, хўжалик раҳбарларигина эмас, балки кекса деҳқонлар, умуман қишлоқ аҳолиси билан суҳбатлашдик. Пахтачиликни юксалтириш бўйича уларнинг маслаҳатларини, фикрларини олдик. Кекса пахтакорлар ерга эътиборни кучайтириш, навни тўғри танлаш борасида эътирозлар билдиришди. Дуч келган навни эмас, балки ҳар бир тумандаги иқлим шароитидан, ернинг таркибидан келиб чиқиб, чигит нави экилишига эътиборни қаратдик. Самарқанд шароитида «Фарғона-3» чигит нави кўпроқ мос келиши амалда исботланди. Навнинг тури ва иқлим шароитига қараб, ерни тўйинтириш картограммаси тузилди. Тегишли озуқаларни олган майдонларда ғўза бир текисда униб чиқди. Агар табиий қийинчиликлар туфайли қайта экилган майдонларни ҳисобга олмасак, қолган барча жойда ҳосил кўнгилдагидек етиштирилди.

Одамлар эҳтиёжини таъминлашда, барча соҳадаги ислоҳотларни изчил давом эттиришда қишлоқ хўжалигининг, хусусан пахтачиликнинг ўрнини ҳеч бир нарсага қиёслаб бўлмайди.

Самарқандда пахтачиликнинг ўзига хос мактаби яратилганди. Бу ўз навбатида деҳқончилик маданияти, санъатидир. Деҳқончилигимизнинг устозлари довруғи мамлакатимизда тан олинган. Мурод Жўраев, Шамси Назаров, Зулайҳо Норқулова, Раҳима Исломова, Хонбуви Имомова, Салим Ҳабибов, Акбар Жамиловларнинг номлари улар яратган деҳқончилик мактаби билан узвий боғлиқдир.

Вилоятда худди ана шу нарсага муҳим масала сифатида қаралди - номлари тилга олинган уста деҳқонлар эришган шон-шуҳратга чиқа олиш ишончини тиклашга эътиборни қаратдик.

97 минг гектар майдонга қисқа муддат ичида чигит экилди. 13,5 минг гектар майдонда чигит қайта экилди. Илк бор андижонликлар тажрибаси бўйича 18 минг гектарда чигит плёнка остига экилди. Бу учун махсус сеялкалар кераклиги инобатга олиниб, «Кинап» заводида «Самарқанд» номли сеялка ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу сеялкалар нафақат самарқандлик деҳқонларга, балки қўшни вилоятлардагиларга ҳам етказиб берилди.

Вилоятнинг 250 минг тонналик хирмонига пахтачиликлар 46 минг тонна сифатли ҳосили билан катта ҳисса қўшишди. Режани биринчи бўлиб уддалаган пахтачиликлар мавсум ҳал қилувчи паллага кирганда барча пахтакорларга мурожаат билан чиқдилар. Вилоят ҳокимияти уларнинг ташаббусини маъқуллади. Натижада, вилоятда ялпи сафарбарлик ҳолати вужудга келди. Бунда фаолларимиз, фахрийларимиз, ижодий ташкилотлар, санъаткорларнинг алоҳида ўрни бор.

Паст Дарғом ва Иштихон туманларида ҳам режа уддаланганлиги бошқаларни руҳлантирди. Натижада Гўзалкент, Жомбой, Каттақўрғон туманларида терим суръати ошди ва вилоят билан биргаликда белгиланган маррани эгалладилар.

Ҳозирги бозор иқтисодиётининг айрим қийинчиликлари даврида инсонларни моддий рағбатлантиришнинг аҳамияти ҳақида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Терилган пахтанинг ҳар бир килограмми учун 4 сўмдан ҳақ тўланиши ҳам суръатни оширди. Куни бўйи терган пахтасига кечқурун қўлида ҳақ билан уйга қайтган теримчи эртаси куни унумни оширишга ҳаракат қилади. Шунинг учун бўлса керак, вилоятда режа бажарилган охирги кунгача суръат пасайгани йўқ. Мавсумда 12-13 тонналаб пахта терганлар бўлди.

Самарқандда пахта экилмайдиган туманлар ҳам анчагина. Улар бу мавсумда пахта экмаганликларини унутишди. Самарқанд, Тайлоқ, Ургут, Булунғур, қўшработлик ҳашарчилар вилоят хирмонига ўз улушларини қўшганликлари билан режа бажарилган куни яна бир бор фахрланишди. Умуман, вилоят далаларида 143 минг теримчи иштирок этди.

Вилоятдаги мавжуд 168 та пахтачилик хўжалигининг 105 таси режани уддалади. Ҳосилдорликни гектаридан 40 центнердан оширган бригадалар сони жуда кўпчиликни ташкил этди. Бу рақамларнинг ортида деҳқоннинг машаққатли меҳнати қоришиқ эканлигини англаш қийин эмас. Кўпгина хўжаликлар қарзларидан бутунлай қутилдилар. Бу эса нафақат режани бажаргандаги ғururни, балки келгуси йил учун ҳам тайёргарликни аъло даражада олиб бориш ҳиссини оширади.

Деҳқонлар фақат пахта билан чалғиб қолишгани йўқ. Вилоятда кузги ғалла экиш тугалланди. Режани уддалаган туманларда шудгорга тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Бугунги муваффақият билан эртага фахрланиб бўлмайди. Эртанинг ютуғига бугун асос солиниши лозимлигини қишлоқ одамлари англаб етдилар.

Қишлоқ хўжалик фаолларининг охирги йиғинида Самарқанд шаҳар ҳокими Азиз Носиров: «шаҳарликлар ҳам вилоятда режа бажарилишини интизорлик билан кутишмоқда. Қишлоқ одамлари меҳнат қилаётган бир пайтда шаҳарда тадбирлар ўтказишимиз эришроқ туюлмоқда. Шунинг учун барча тантаналаримизни бирга ўтказамиз», деганди.

Демак, Самарқандда энди тўй-тантаналар бошланади.

ОРИЯТ ВА ҒУРУР ХИРМОНИ

ПАХТА ХУСУСИДА СОДДАГИНА СЎЗ

Пахтанинг ранги нечун кўрганда кўз қувонадиган қизил ёки кайфиятга сокинлик бағишлайдиган мовий рангда эмас? Киборлар хуш кўрадиган қораю, яратишнинг рамзини сездирадиган яшилмас?

Йўқ, пахтага бошқа ранг мосмас. Бошқа ранг тасаввурга сиғмас. Оқлик - ёруғлик. Оқлик - ориятдир, оқлик - ғururнинг рангидир. Пахтакорнинг кўнгли, Ўзбекистоннинг ифтихорига бошқа ранг ярашмас.

Ҳар ниҳолга неча ойлаб парвона бўлган пахтакор оқликдан бошқа рангни тан олмас.

Самарқандликлар бунёд этган 250 минг тонналик хирмонда оқ пахтага қоришиқ ғurur, ориятт, ваъда бажарилганлигининг ифтихори қоришиқ. Ниҳоят, неча йиллардан бери режани уддаламагандаги хижолатпазлик билан хайрлашилди. Ерга бўлган меҳрнинг, меҳнат қилган кишининг ҳузури борлигини тан олиш кайфияти қайтганлиги муборак бўлсин!

КИМ ҚАНДАЙ ҲИССА ҚЎШДИ?

Режанинг бажарилишига ҳисса қўшганлик - фақат далада пахта териш билан ўлчанмас. Чунки тўйга келган ҳар бир меҳмоннинг совғаси турлича бўлади. Самарқандда пахта мавсумида вилоят бўйича ҳамманинг диққатини тортганлар кимлар ва нималар бўлди? Бизнинг англаганимиз - ушбулардир:

1. Вилоятда режани биринчи бажарган - Паст Дарғом туманидаги «Янгиобод» жамоа хўжалиги.

2. Вилоятда биринчи бўлган Пахтачи тумани ва уларнинг ўзига хос иш услуби, сафарбарлик тажрибаси.

3. Пахта хусусида муножот ёзган шоира Хосият Бобомуродова ҳар бир инсоннинг қадамини далага ундайдиган даъватнома.

4. Иштихонликларнинг текин «ТИКО»си кимга насиб этади, деган саволга жавоб бўладиган вақтнинг тезроқ келишини кутаётганлар борлиги.

5. Жомбой пахта далаларида четдан борган бирорта ҳам ҳашарчининг йўқлиги.

6. Пахтазорда рақсга тушган ҳиндистонликларни кўрганларимиз.

7. Самарқандда ҳам «Маҳамат чатоқ»нинг борлиги.

Хуллас, ана шу еттита ҳолатга тўхталишни лозим, деб билдик.

БИРИНЧИ МАҚОЛА

Паст Дарғом туманидаги «Янгиобод» жамоа хўжалиги раиси Элибой ТАНИЕВнинг айтганлари:

- Бошқа қишлоқ хўжалик юмушлари бир тарафу пахта мавсуми бир тараф. Кўп ҳолларда раиснинг «ким»лигини аниқлаб берадиган давр ҳам ўшадир. Қолаверса, деҳқонларнинг йил якуни бўйича даромадларини санаб олаётганини кўриш ҳар бир раисга бошқача кайфият бағишлайди. Деҳқончиликда маҳсулотларни етиштириш ташвишидан уни йиғиштириб олиш устунлик қилади. Далада қолган ҳосилни охиригача териб олмасак, мўмай даромадни бой берган бўламиз. Деҳқоннинг мақсади - фақат режани уддалаш бўлмаслиги лозим. Чунки шу нарса исботландики, режани бажарганлик билан даромад олинмайди. Бу учун уни ошириб бажаришга тўғри келади.

Шул боис ҳам режани вилоятда биринчи бўлиб уддалаган бўлсак-да, терим суръатини пасайтирмадик. Одамлар ернинг қадрига етишни ўрганишди. Яна бир томони, ерни ўзининг ҳақиқий эгаларига бўлиб берадиган пайт келди. Ер билан бирга ҳуқуқ ва имкониятлар кетиб қолади, деган раҳбар жуда қаттиқ янглишади.

Деҳқонларга тўла эркинлик берилса, натижа бундан ҳам яхшироқ бўлади. Чунки ҳақиқий деҳқонга «ўғитни бунча сол, чопиқни бошла, сув қуйиш вақти келди», деб таъкидлаб туриш малол келади. Ҳақиқий деҳқон учун, албатта. Бу учун деҳқондан ҳам билимдонлик, замон талабидан келиб чиқиб техникани, агротехникани тушуниш талаб этилади. Бугунги кун деҳқони ҳам ўз устида ишлаши керак. Унинг мактаби ҳам, китоби ҳам ернинг ўзидир.

ИККИНЧИ МАҚОЛА

Пахтачи тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Шавкиддин ШУКУРОВнинг айрим фикрларидан:

- Бу йил пахтачиликлар ҳамманинг тилида бўлди. Бу бизни фахрлантиради. Пахтачи ўзининг неча йиллар аввалги шуҳратини қайта тиклади. «Оқтепа» жамоа хўжалиги вилоятдаги энг юқори ҳосилли хўжалик деб тан олинди. Чунки деҳқон бугун иқтисодни тушунди, таҳлил қила билишни ҳам уддалаяпти. Режани бажарганлик эмас, юқори ҳосилгина даромад беришини оддий деҳқонларимиз яхши билишади. Чунки туман ҳокими Бердиали Бердимуродов ҳар бир хўжаликка бориб, ўша ернинг оқсоқоллари билан очиқ мулоқот ўтказди. Уларнинг хўжалик раиси ҳақидаги фикрларини эшитди. Бунинг натижасида туманда кадрларнинг асосий қисми ўзгартирилди. Ишлайдиган, замон талабига жавоб берадиган, айтган сўзининг устидан чиқа биладиган раҳбарлар танлаб олинди. Тумандаги ҳар бир бригада аъзолари билан харажат ва даромад ҳақида таҳлилий суҳбатлар ўтказилди. Одамларга хўжаликнинг «чўнтаги»даги маблағ, сарфланиш ва уларнинг ўрнини қандай тўлдириш, даромад олиш ҳақидаги номаълум бўлган жиҳатларни очиқ айтдик.

Тумандаги муваффақиятлар - талабчанлик, қаттиққўллик ва кунлик назоратнинг самарасидир. Шунинг учун ҳам теримга одамларни жалб этиш қийин бўлмади. Чунки йил бошидаги очиқ суҳбатлар, иқтисодий таҳлиллар ўз кучини кўрсатган эди. Асосийси, одамларда ерга меҳр пайдо бўлди. Ишлаганнинг қўли мўмай пул кўришига ишонч туғилди.

УЧИНЧИ МАҚОЛА

Шоира Хосият Бобомуродова «Самарқандликларга пахта хусусида муножот» номли шеър ёзди. Бу шеър пахта тераётган ҳар бир теримчигача етиб борди.

Айтиш мумкинки,у пахтазорда туғилиб, ўша ерда ёзилиб, ўша ерда қадр топди. Чунки терим бошлангандан бери вилоят ҳокимлиги ҳузурида тузилган тарғибот ва ташвиқот гуруҳи навбати билан туманларда бўлишиб, пахтакорларга маданий ҳордиқ улашдилар. Гуруҳ таркибида ҳурматли оқсоқоллар, ижодкорлар, санъаткорлар бор эди. Шу сабаб Самарқанд телевидениесида «Шийпондаги учрашувлар» деб номланган туркум кўрсатув пайдо бўлди. Бу пахтакорларнинг суюб томоша қиладиган кўрсатувига айланди.

Пахта ҳақидаги муножот вилоятнинг ҳамма туманларида янгради.

ТЎРТИНЧИ МАҚОЛА

Бу воқеа ўтган йили бошланган эди. Иштихон туман ҳокими Собир МУРОДОВ «Ҳосилдорликни 50 центнердан оширган хўжаликка «ТИКО» машинасини бепул бераман» деб юборди.

Текин машина миниш ҳаммага ёқса-да, шарт оғир эди. Ахир шунча ҳосил олишнинг ўзи бўладими? Хуллас, ўтган йили тумандаги Мурод Жўраев номли жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи Неъмат Назаровга текин «Тико» насиб этди. Ҳокимнинг ўзи машина калитини у кишига тутқазганида ҳамманинг ҳаваси келганди. Ўшандаёқ, «келаси йили мен ҳам ҳосилдорликни 50 центнердан ошириб, машина минишим керак» деб ният қилганлар неча-неча бўлган бўлса керак.

1997 йил келди. Ҳоким ўша гапини яна қайтарди. Ҳозир «Тико» учун кураш якунланай деб қолди. Йил охирида бу йилги ғолиблар аниқ бўлади. Ҳозирча ҳамманинг тилида бир гап: «Бу йилги «Тико» кимга насиб этаркина?»

Меҳнат қилганнинг ҳалоли бўлсин.

БЕШИНЧИ МАҚОЛА

Жомбой туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Пирмат ЎСАРОВнинг қисқача иқтисодий таҳлили:

- Туманимиз ғалла, сабзавот, картошкачиликка ихтисослашган. Чунки иқлим шароитимиз шуни талаб этади. Лекин 4050 гектар ерга чигит кечикиб қадалганди. Бу камдай туюлса-да, ўша майдондан 10 минг тоннадан кўп ҳосил йиғиштириб олинди. Йил давомида пахтага тўланадиган иш ҳақининг 20-25 фоизи терим даврида нақд пул билан тўланиши инобатга олинадиган бўлса, бу теримчилар учун қисқа вақт ичида катта маблағ тўплаш деганидир. Оиласида уч нафар ва ундан ортиқ теримчи бўлганлар мавсум давомида 50 минг сўмлаб даромад қилишди. Туманда кейинги 4-5 йилда четдан бирорта ҳашарчи олинмади. Йил давомида - пахта очилгунча меҳнат қилганлар уни териб олишнинг ҳам уддасидан чиқдилар. Ҳатто, «Дўстлик», Охунбобоев номли жамоа хўжаликларида мактаб ўқувчилари умуман пахта теримига жалб этилмади. 1997 йилда туманимизда жами қилинган даромадлар 205 миллион сўмни ташкил этди ва бунга қўшимча равишда пахта толаси, ёғи ва бошқа маҳсулотларни қўшадиган бўлсак, ҳар бир хўжалик учун картошка, ғалладан ташқари пахта ҳам сердаромад эканлиги исботланди. Туманда тайёрланган картошканинг 7600 тоннаси уруғлик учун сотилади.

1998 йил учун 11700 гектар ерга ғалла керакли ўғитлар бериб экилди ва бугунгача тўлиқ майдонда униб чиқди.

ОЛТИНЧИ МАҚОЛА

Самарқандга ҳамманинг назари тушганлиги рост. Бўлмаса, келиб-келиб ҳиндистонликлар мана шундай қизғин паллада вилоятга келишармиди? Бир томондан жуда яхши бўлди. Ахир мана шундай терим пайтида пахта даласида ҳиндистонликларнинг рақсини томоша қилишни ким ҳам истамайди, дейсиз?

Яқинда Ҳиндистоннинг Ўзбекистондаги элчихонаси қошида фаолият кўрсатаётган ҳинд маданият марказининг директори Қамар Раис бошчилигидаги меҳмонлар Самарқандда бўлишганди. Улар вилоят ёшлари билан учрашиш истагида эканлигини айтишди. «Камолот» жамғармаси вилоят бўлимидагилар шундай таклиф айтишди:

«- Ҳозир талабаларнинг кўпчилиги пахтакорларга кўмакка чиқишган. Агар истасангизлар, уларнинг ҳузурига олиб борамиз.»

Бу таклиф маъқул тушди. Меҳмонлар Самарқанд шаҳрининг диққатга сазовор жойларини томоша қилишгач, далага йўл олишди. Иштихон туманида меҳнат қилаётган чет тиллар институти талабалари ҳузурида бўлишди. Пахтазорнинг ўзида мулоқот ўтказилди. Меҳмонлардан раққоса Мангла Бхатт хоним ва «Талаба» гуруҳи чолғучиси Амарнит Синткларнинг санъатларини мириқиб томоша қилишди. Талабаларнинг айримларига улар пахта ҳам териб беришди.

ЕТТИНЧИ МАҚОЛА

Иштихон туманидаги Мурод Жўраев номли жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи Неъмат НАЗАРОВнинг фикрларидан:

- Орқаворотдан эшитиб қолдим. Одамлар чапанилигим, қаттиққўллигим ва қишлоқдаги барча маърака-тўйларнинг бошида турганлигим учун мени «Маҳамат чатоқ» дейишаркан. Тўғриси, буни эшитганимда сал ранжигандай бўлдим. Лекин кейин ўша, телевизорда кўрган «адаш»имни эсладим. Ахир бу фекорга эмас. Маҳамат чатоқ тўғрисўз, адолат учун курашувчи, янгиликка ўч деҳқон. Худди менга ўхшаган. Вақти келганда айтиб қўяй: мен ҳам янгиликни ёқтираман. Тўғриси, плёнка остига чигит экишга бошда қўлим бормади. Лекин ўйлаб кўриб, 10 гектарга яқин ерга чигит экдик. Анча қийналдик ҳам. Ҳали дўл плёнкани тешиб кетади, ё ниҳол сарғайиб қолади. Плёнка остида чигит экиш деҳқончиликда катта мактаб ва сабоқ бўлди. Шу усулда экилган пахтанинг эрта очилиши менга маъқул тушди. Бу ҳаммаси зўр дегани эмас. Уни ҳам белгиланган пайтгача экиш мумкин, холос. Кечикдими, бой беради. Плёнканинг баъзи ўнғайсиз томонлари ҳақида ҳам фикрлар бор. Уни тўла йиғиштириб олиб бўлмайди. Далада қолиб кетгани ўта зарар. Чунки кейинги йили худди ўша қолиб кетган плёнка устига чигит уруғи тушса, у чирийди. Плёнкани йиғиштириб олмаса-да, ер остида йўқ бўлиб кетадиган йўли топилса, боя айтган ўнғайсизлик ҳал этиларди.

Ўтган йили текин «Тико»ни қўлга киритгандим. Бу йил ҳам ният бор. Ҳосилдорликни 50 центнерга етказишни мўлжаллаб меҳнат қиляпмиз.

ТОЛА ТОВЛАНСА — ПУЛ БЎЛАДИ

Кейинги пайтларда пахтачиликдани айрим деҳқонларнинг қўли совуганлиги рост. Лекин мўмай даромад келтирадиган бу соҳанинг имкониятларини ҳисобга олмаслик ҳам мумкин эмас. Ишни оқилона ташкил этган, ерни боқа олган деҳқонлар буни амалда исботлашди. Мисол учун Пахтачидан Норқул Эшонқулов, Дилмурод Камолов, Луқмон Шаймонов, Нарпайдан Муҳаммад Рўзиев, Каттақўрғондан Карим Бобоев, Иштихондан Қувондиқ Бозоров, Паст Дарғомдан Зариф Ёқубовлар бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 45-64 центнерни ташкил этди. Бу эса ҳар гектар майдондан олинадиган соф фойда режадагидан анча кўп демакдир.

Вилоят бўйича статистик маълумотларга қарайдиган бўлсак, хўжаликлар ихтиёрида қоладиган тола ҳисобидан 1,5 миллиард сўмлик даромад қилинади. Жами даромад эса 6,5 миллиард сўмдан ҳам ошиб кетади. Ана шунинг тўртдан бир қисми соф фойда демак.

Гули ЧЕҲРА,
«Халқ сўзи» мухбири

ЕРНИНГ «ФЕЪЛИ» НОЗИК»

Баъзан ўйланиб қоламан. Ҳақиқатан республикамиз вилоятларида пахтадан 40-50 центнердан ҳосил олиш учун нима етишмайди ўзи? Техника, ўғит, сув бўлса, ажойиб деҳқонларимиз кўп бўлса, яна нима кам? Тўғри, ҳозир ишлаётган техникалар хорижникидан анча унумсиз. Лекин ҳамма муаммони фақат техникага боғлаб бўлмайдику! Тан олиш керак, бизда деҳқончилик маданияти паст, ерга эътибор йўқ. Хўш, унга қандай эришиш керак? Тўғри, янги нав, уруғчилик, изчил агротехника, юксак механизация керак. Аммо асосий ишлаб чиқариш воситаси бўлган юқоридаги икки омилни тўғри йўлга қўймасдан кутилган натижага эришиб бўлмайди.

Хўш, деҳқончилик маданиятини ифодалайдиган бу икки жиҳат нима? Биринчидан, аввало деҳқончилик қилинадиган ҳар бир карич ер қатъий ҳисобда бўлиши, унинг агрохимкартограммаси тузилиб, тупроқ хусусияти, ҳосилдорлиги, қайси ўғитга қанча миқдорда муҳтожлиги, сувга талаби аниқлаб чиқилиши лозим. Бусиз ўша ерга қайси уруғ экишни, қайси агротехникани қўллашни билиш, ғалла-пахта алмашлаб экиш тизимини ишлаб чиқиш қийин.

Иккинчи омил - ерни тупроқ тилини биладиган деҳқонларга бериш, талон-тарож бўлишига йўл қўймасликка, уни тасодифий кишилар қўлига тушиб қолишдан асраш, меҳнатга ҳақ тўлашни қатъий шартнома асосида амалга оширишга эришиш керак. Ҳозир жуда кўп хўжаликларда қўпол қилиб айтганда, ерга кўр-кўрона муносабатда бўлишаяпти. Яъни ернинг тилини билмай меҳнат қилишаяпти. Меҳнат қилинганда ҳам ўн баравар, юз баравар меҳнат қилинаяпти. Ўн сўм ўрнига минг сўм харажат қилиб ишлашаяпти. Натижа эса йўқ. Ҳосилдорлик 25 центнердан нарига ўтмаяпти. Яна ҳайрон бўлишади, шунча ўғит бердик, шунча фосфор бердик, ўн марта суғордик, ўн беш марта культивация қилдик деб. Хуллас, ернинг «феъли» нозик. Уни обдон ўрганмасдан туриб ҳеч нарсага эришолмаймиз.

Бизнинг хўжалик ўн йилларки, сентябрь ойидаёқ режани уддалайди. Бунинг сирлари кўп. Аввало ўз шароитимизга мос ғўза навини танлаб оламиз. Ерни шудгорлашдан тортиб экиш-тикиш, ғўза парвариши изчил агротехника асосида олиб борилади. Ҳали юқорида таъкидланган барча талабларни биз ўз еримизда синовдан ўтказдик. Натижаси ёмон эмас. Очиги, вилоятимизнинг бу катта хирмонида ғалабаликларнинг ҳам баҳоли қудрат улуши борлигидан бошимиз осмонда.

Акбар ЖАМИЛОВ,
Нарпай туманидаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси, қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш ҳукумат комиссиясининг аъзоси.

ЮКСАК МАЪНАВИЯТ БЕЛГИСИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Халқ мустақиллик даврида она тилида муомала қилишда, иш юритишда катта ҳуқуққа эга бўлди. Лекин унда ҳуқуқий онгнинг етарли даражада шаклланмаганлиги туфайли у кундалик турмушда, ҳар қадамда, ишда улуғвор тил ҳуқуқидан фойдаланмаяпти. Айтайлик, унга рус тилидаги ҳужжатлар билан мурожаат қилишади. У ҳам беихтиёр шу тилдаги ҳужжатлар билан жавоб қайтаради. Ўзбек тилида иш юритиш мумкинлиги, иш юритиш ўзбек тилига ўтиб бораётганлиги хаёлига ҳам келмайди. Айниқса, баъзи раҳбар ходимлар ўз ташкилотида қайси тилда иш юритилаётганига бефарқ бўлиб қолди. Қўл остидаги ходимлар давлат тилини ўрганяптими, ўрганмаяптими, парвосига келмайди. Уларнинг ҳузурига рус тилини яхши билмайдиган фуқаро келганида, улар билан қандай муомала қилишаётганини ҳам назорат қилмайди. Бундай раҳбарлар ўзбек фуқаролари ёхуд расмий ташкилотларнинг ўзбекча мурожаатига ходимлари рус тилида тайёрлаган жавобларга бемалол қўл қўйиб жўнатаверади. Ҳар бир ташкилот ҳужжатгоҳидаги расмий ёзишмалар билан қизиқсангиз, бунга истаганча мисол топасиз. Бундай ҳоллар Давлат тили ҳуқуқини амалга ошириш нари турсин, аксинча, тил ҳуқуқсизлигини, тил мутелиги кайфиятини яна қайтадан келтириб чиқаради. Шундай ходимлар ва раҳбарлар ишлайдиган идораларга иши тушиб борган фуқаро, албатта, рус тилида мурожаат қилишга мажбур бўлади. Давлат тили ҳақидаги қонуннинг 4-моддасига биноан, **«Фуқароларга давлат тилини ўқитиш бепул амалга оширилади»**. Ҳа, давлат тили бепул ўргатилади-ю, унинг натижаси билан қизиқилмайди. Ҳар бир раҳбар ходимларини давлат тилига ўқитдими, ундан қатъий амал талаб қилишга қонуний ҳақи бор. Кўпчилик ташкилотларда ўзбекча андозалари яратилган ҳужжатларни излаб топиш, таомилга киритишга ҳафсала қилинмайди. Собиқ иттифоқ давридан қолиб кетган йўриқномалардаги расмий иш қоғозларидан фойдаланилаверади. Бу ҳам ҳуқуқий маданиятнинг оқсашидан далолат беради. 5 июнь куни Тошкентда «Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни тузиш» комиссиясининг йиғилишида Президент шундай бонг урган эди: **«Рус тилидаги адабиётлар асосида она тилини билмайдиган нўноқ мутахассислар тайёрлаганимиз етар. Бу ҳолда давлат тилига қачон ўтамиз? Ўз давлат тилини билиш, уни ўрганиш юксак маънавият, Ватан ва халқига садоқат белгиси эмасми?»** Давлат тили ҳақидаги қонунни ана шундай талаб ва масъулиятдан келиб чиқиб амалга ошириш раҳбардан тортиб оддий фуқарогача, миллатидан қатъи назар, бутун халқда юксак ҳуқуқий маданият, Ватан ва халққа садоқат туйғуларини тарбиялаши шубҳасиздир.

Давлат тили ҳақидаги қонуннинг 15-моддасига кўра, **«Ўзбекистон Республикасида яшовчи шахслар, ўз миллатидан қатъи назар, ўз исмини, ота исми ва фамилиясини миллий тарихий анъаналарга мувофиқ ёзиш ҳуқуқига эгадирлар»**. Ушбу модда Ўзбекистон фуқароларининг мустамлака даврида минг бир кўйга солиниб ўзгартирилган, бузилган номларини аслиятига мувофиқ тиклаш ҳуқуқини кафолатлайди. Халқимизда «Ном-номус» деган нақл бор. Демак, миллий номларимизнинг топталган номусини оқлаш имконияти берилган бизга. Номларимизнинг бузиб айтилиши ва ёзилишига миллий ориятимиз ортиқ йўл қўймаслиги керак эди. Аммо янги олинган мустақиллик паспортларини бирров кўздан кечиринг. Аксариятида мустамлака асорати бўлмиш «-ов», «-ев», «-евич» қўшимчалари, номларнинг маънолари бузилишига олиб келган қўпол хатолар эски паспортлардагидай айнан сақланган. Ахир, миллий ғурур қаёқда қолди? Ғурурингизни тиклаб олинг, дея ҳуқуқ берилса-да, биз унга лоқайдлик, ялқовлик, ҳафсаласизлик билан жавоб берсак. Номларимизнинг нафосатини, мазмундорлигини тиклаш учун фуқароларнинг ўзлари ҳам, ички ишлар бўлимларидаги ходимлар ҳам бир оз кунт ва ҳаракат қилсалар, яхши бўларди. Кейинги пайтларда ота исми ўрнида «исми шариф» иборасини қўллаш ҳужжатчиликда расмий тус олиб кетди. Ҳолбуки, «исми шариф» -- ота исми дегани эмас. У ҳурматланаётган инсоннинг исмини шарафлаб айтиладиган шарқона илтифот иборасидир. «Исми шарифингиз» -- «шарофатли исмингиз» дегани, вассалом. «Исми шариф» -- бадиий маъно бўёғига эга ибора. Уни расмий услубда, яъни ҳужжатчиликда ишлатиш умуман тўғри эмас.

Давлат тили қонуни амалиёти оқсаётганининг сабабларидан бири — ўзбек миллий ҳужжатчилигининг ягона Давлат андозалари яратилмаганидир. Бу, албатта, жуда оғир вазифа. Чунки, аввало, бизда замонавий ўзбек миллий ҳужжатчилиги мактаби мавжуд эмас. Иккинчидан, етук ҳужжатшунос мутахассисларимиз жуда кам. Ҳужжатчилик андозаларини яратиш эса ҳужжатшунос тилшунос билан ҳужжатшунос ҳуқуқшуноснинг ижодий ҳамкорлигини тақозо этади. Ҳарқалай, шундай кучларимиз бор. Гап уларни ишга сафарбар этиш, самарали ижодий ҳамкорликни ташкил этишда қолган.

Жой номларини янгилаш соҳасидаги давлат сиёсати талаб даражасида амалга ошмаяпти. 1996 йил май ойининг 31-кунида «Ўзбекистон Республикасида маъмурий-ҳудудий бирликлар, аҳоли пунктлари, ташкилотлар ва бошқа топонимик объектларнинг номларини тартибга солиш тўғрисида» Вазирлар Маҳкамасининг махсус Фармойиши матбуотда эълон қилинди. Ушбу Фармойишда: **«Мамлакатимиз мустақиллигига беш йил тўлаётганига қарамай, ҳамон жойларда топонимик объектларнинг эски тузум ва коммунистик мафкурага хизмат қиладиган, халқимизнинг тарихи ва миллий анъаналарга боғлиқ бўлмаган номлар мавжуд. Булар истиқлол мазмун-моҳиятини тушунмасликдан, миллий мафкура ва миллий ғурур сусткашлигидан, баъзан эса масъулиятсизлик ва бефарқлик иллатлари туфайли келиб чиқмоқда. Натижада, халқимизни янгича фикрлаш ва яшашга ўрганаётган бир пайтида мустақиллик ғояларидан чалғитмоқда»**. Шунингдек, Фармойишда ҳокимиятлар, улар қошидаги топонимия комиссияларининг етарли даражада фаолият кўрсатмаётгани танқид қилинади. Фармойишнинг 4-моддаси, 2-бандида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларига 1996 йил 1 сентябргача ўзгартириладиган топонимик объектлар номларини ўзгартириш ва уларга ном беришда тарихий, миллий, табиий ва бошқа маҳаллий шароитларни ҳисобга олиш, кишилар шарафига қўйилган барча номларнинг белгиланган қоидалар ва мақсадларига мувофиқлигини қайта кўриб чиқиш топширилган эди. Фармойишдан сўнг ҳокимликларда бир оз жонланиш бўлди. Ўша кунлари бир ҳокимиятдаги топонимия комиссияси мажлисига чақириб қолишди. Кўча номларини ўзгартиришга бир кимёгар домлани мутасадди қилиб қўйишибди. Домла баҳоли қудрат ҳаракат қилиб, анча изланиш олиб борган. Лекин, кўча номларини ўзгартириш ҳақидаги баъзи хулосалари антиқа. Мана, улардан бир шингил: «Чапаев кўчаси. Чапаев -- чавандоз бўлган. Демак, кўча номини «Чавандоз», деб ўзгартирсак, маъқул бўлади. У кўча аҳолиси ўрганган талаффузга ҳам яқин... «Зоя Космодемянская» кўчаси. Хўш, Зоя Космодемянская ким бўлган? У -- улуғ ватан урушида ҳалок бўлган ҳур қизлардан. Демак, кўчанинг номини «Ҳур қизлар» қўямиз». Бироқ, домланинг бу мантиғи Фармойиш моҳиятига тўғри келмас эди. Чунки, унинг ислоҳи кўча номларининг фақат шаклини ўзгартириб, «эски тузум» ва коммунистик мафкурага мойил моҳиятини сақлаб қолади.

Фармойишдан сўнг бир йилдан ортиқ вақт ўтди. Ҳамон пойтахт Тошкент кўчаларида эски тузум ва мустамлакачилик мафкурасига хизмат қилувчи, масалан, ўн тўрт Туркистон комиссари номлари сақланиб турибди. Кезсангиз, Шпильков, Леваневский, Дубицкая каби қатор кўча номлари «мана-ман» дея олдингиздан чиқади. Ўзбекистон мустақиллигининг олтинчи йили байрам қилинган кунлари Ўзбекистон миллий боғининг ёнгинасида эски «Большевик» кўча номи осиғлиқ турганини қандай тушуниш мумкин? Бундай ҳоллар истиқлол мазмун-моҳиятини тушунмасликми, миллий мафкура ва миллий ғурур сусткашлигими ёки масъулиятсизлик ва бефарқликми? Ҳа, Фармойиш эълон қилингунга қадар шундай эди. Ва бу иллатлар Фармойишда таъкидланганди. «Донога ишора, нодонга калтак» эди у. Энди-чи, бу ҳужжат эълон қилингандан бир йилдан ортиқ вақт ўтганидан кейинги бундай ҳолни қандай баҳолаш мумкин?! Ҳуқуқий давлат қураётган чоғимизда ҳукумат Фармойишини йиллаб пайсалга солиш инсофга тўғри келадими?!

Кўчанинг табиий тузилишидан келиб чиқиб номлаш ҳам оқилона тартибга тушмаган. Масалан, «Шодиев 3-тор кўчаси». Эски тузум анъанасига кўра, «тор кўча» атамасини маҳкам ушлаб олишган. Ваҳоланки, бу кўча тор эмас, кенг. Аммо, калта. Нега энди уни табиий шароитидан келиб чиқиб, «калта кўча» деб сифатлаш мумкин эмас? Хивадаги минор бўй-бастига қараб, Калта минор деб номланган-ку!

Мазкур қарорнинг 5-моддаси, иккинчи бандида: **«Ўзбекистон Республикаси ҳудудида шахсларнинг ҳаёт чоғида номини бирор жойга қўйишга ҳамда абадийлаштиришга рухсат берилмайди»**, деб таъкидланади. Ҳаётда эса кўплаб кичик корхона ва дўконлар пайдо бўлмоқдаки, улар очилиб, халққа ҳали бирор ой хизмат кўрсатмасиданоқ эгалари дўконлари пешонасига ўз номларини катта қилиб ёзиб қўймоқдалар. Бу ҳуқуқий жиҳатдан нотўғри бўлишидан ташқари, миллий маданиятга ҳам, маънавиятга ҳам асло тўғри келмайди. Бу миллий худбинлик ва худнамоликдир. Бундай хусусий дўкон ва корхоналар ҳокимликлар орқали расмийлаштирилар экан, маъмурлар Давлат тили ҳақидаги қонундан келиб чиққан ҳолда, ҳуқуқий-маънавий жиҳатдан ёндашиб иш тутсалар, яхши бўларди.

Кўриниб турибдики, «Давлат тили ҳақида»ги Қонун ҳаётга тўла-тўкис татбиқ этилмаётганига, ҳуқуқий маданиятни юксалтиришдаги сусткашликка кўпроқ бошқарув тизимидагилар сабаб бўлмоқда. Халқининг истиқболи, давлатнинг ривожи, мамлакатнинг равнақи, айниқса, уларга боғлиқ. Оддий одамларнинг ҳуқуқий саводи қониқарли эмас, албатта. Уларнинг кўпчилиги кундалик турмуш ташвишлари, ҳаёт заҳматлари билан курашдан ортмайдилар. Давлат тили сиёсатини амалга ошира бориб, оддий омманинг ҳақ-ҳуқуқини юзага чиқариш ҳам, ҳуқуқий маданиятини юксалтириш ҳам бошқарув тизимининг муқаддас бурчидир.

Нусратулло Атоулло ўғли ЖУМАХЎЖА,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси Тил ва нутқ маданияти кафедраси мудири.

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

Президентимиз «Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссадорлик жамиятида бўлганларида Ўзбекистон давлат мустақиллигини эълон қилгандан сўнг империяпараст кучлар бизни Ўзбекистондан ҳамма малакали кадр-мутахассислар кетиб қолиб, заводлар тўхтаб қолиши билан қўрқитмоқчи бўлганлигини эсга олиб, ўзбек халқи фарзандлари замонавий техника-технологияларни ўзлаштириш бўйича ҳеч бир миллатдан қолишмаслиги, заводларимиз узлуксиз ишлаб турганлигини фахр билан тилга олдилар.

Ҳа, Ўзбекистон кимгадир муҳтож бўлиб, кимнидир чорлаётган йўқ. Ва бировни кўкрагидан итарганини ҳеч ким эслай олмайди. Кетиш ҳам, келиш ҳам ихтиёрий.

Россиянинг баъзи газеталари мамлакатнинг ўз ички муаммолари қолиб, МДҲ давлатларида инсон ҳуқуқлари, рус тилида сўзлашувчи миллатлар ҳимоячилигига даъво қилишади. Тўғри, ушбу мавзуларда ёзишни ҳеч ким таъқиқлаб қўйгани йўқ. Аммо ушбу мавзуни ўзларининг сиёсий мақсадларига буйсундиришга уриниш, фактларни нотўғри талқин қилиш, кўп ҳолларда ҳақиқий аҳволни бузиб кўрсатиш уларнинг нияти самимий эмаслигини кўрсатмоқда.

МУНОСАБАТ

СИЙЛАНГАН ЖОЙИДА АЗИЗДИР ИНСОН

Яқинда Россия давлат телевидениеси «Вести» кўрсатувида намойиш қилинган бир воқеа кишини ҳайратга солди. «Мемориал» ҳуқуқни ҳимоя қилиш жамоат ташкилоти ўтказган йиғилишдан тайёрланган мазкур репортажда шундай фактлар келтирилдики, буларнинг барчаси демократик Россияда бўлаётганлиги тўғрисида, бошқа жойларда худди шу тахлит воқеалар рўй берса, бир овоздан жўр бўлишиб муносабат билдирадиган «мустақил рус матбуоти»нинг сукут сақлаганлиги кишини таажжубга солади. «Мемориал» ташкилоти вакили, таниқли ҳуқуқшунос С. Ковалёвнинг айтишича, Краснодар ўлкасида қабул қилинаётган қонун ва қарорлар рус миллатига мансуб бўлмаган барча бошқа халқларга қарши қаратилган. Ҳатто ўлка губернатори матбуот орқали яҳудийларнинг тезроқ Исроил ва АҚШга жўнаб қолишини талаб қилган. Ўлкада қабул қилинган қонунлардан бирида Краснодар фақат рус ва казакларнигина тарихий юрти, бу ерда бошқа миллатларга жой йўқ дейилиши, одамни сескантиради, дейилади ушбу хабарда. Ҳозир ўлкада қочоқларни уй-жой билан таъминламаслик, уларга иш бермаслик сиёсати юргизилмоқда. Жумладан армани, қрим-татар, месхети-турклари, озарбайжонлар, украин ва яҳудийларни ўлкадан ҳайдаб чиқариш, уларни яшаш жойидан рўйхатдан ўтказмаслик, ишга қабул қилмасликка уриниш тобора авж олмоқда, дейилади, мазкур хабарда.

Худди шу ўринда бундан бир-неча йил бурун «МММ» молия пирамидаси рекламалари «телечўққи»га чиққан пайтларда, одамларни лақиллатиб, кўпроқ пулини шилиш ниятида ўйлаб топилган бир реклама ролиги эсга тушади. Узоқ йўллардан гадосифат кўринишдаги одамлар оқими гўё Россия томонга оқиб келмоқда. Тўда ичидан бир бечораҳол аёл ажралиб чиқиб, қўлини садақага тутади ва «бизлар қочоқ»лармиз, аҳволимиз хароб, хайр қилинг» деб фарёд қилади. Худди шу пайт экранда «МММ» ёзуви ва белгиси кўриниб, салобатли овоз халққа мурожаат қилиб, пулларингизга бизнинг акцияларимизни сотиб олинг, тушган даромадга қочоқларга ёрдам берилади, деб навбатдаги афсонани одамлар миясига қуяди. Бугун «бечораҳол қочоқларга» деб йиғилган пуллар кимнинг жиғилдонига тушганлиги ҳеч кимга сир эмас. Бир пайтлар одамлар фожиасидан ҳам ҳаром пул ишлаш йўлини топган, одамлар, эндиликда айни шу кишиларни Россия ҳудудидан ҳайдашга даъват қилишаётганлигига гувоҳ бўлиб турибмиз. Бир қарасангиз, чиркин манфаат учун «ҳимоячи», бир қарасангиз айбни бошқаларга тўнкаб, «рус ерларини бошқа миллатлардан тозаловчи» бундай кимсаларнинг асл ниятлари нима эканлигига сира тушунолмай қоласиз. Қочоқлар ҳимоясига бел боғлаган «азаматлар» Краснодар ўлкасида бўлаётган воқеаларни наҳотки кўришмаётган бўлсалар? Қани уларнинг «меҳр-мурувватга» тўла овозлари?

Вақт — энг олий ҳакам, дейишади. Ватанимиз мустақиллигининг дастлабки йилларида инсон ҳуқуқлари ва рус тилида сўзловчи халқлар ҳақ-ҳуқуқларини пеш қилиб, Ўзбекистон шаънига ёғдирилган ёлғонларни ҳамма эслаcа керак. Ўшанда узоқ-яқин ғанимларимиз ёш, мустақил давлатимизни жаҳон жамоатчилиги назарида обрўсизлантиришга уринган эдилар. Аммо Ўзбекистон раҳбарияти бундай тажовузларга ўзининг оқилона сиёсий йўли, узоқни кўзлаган инсонпарвар сиёсати билан муносиб жавоб берди. Миллатидан, диний эътиқодидан қатъий назар, барчанинг қонуний ҳуқуқлари Конституциямизда кафолатланди. Мамлакатимизда қонунлар доирасида барча халқларнинг тенг ҳуқуқли яшаши, меҳнат қилиши, билим олиши, сайлаш ва сайланиши, маданиятини ривожлантириши учун эркин ижтимоий-сиёсий муҳит яратилди. Бугун юртимизда қабул қилинаётган қонунларимиз халқаро талабларга мос бўлиб, Ўзбекистон Республикаси БМТ, ЕХҲТ ва бошқа жаҳон миқёсидаги ташкилотларга аъзо бўлиб кираётган вақтида олган мажбуриятларига тўла мутаносибдир. Энг асосийси, Ўзбекистон халқларининг бирлиги янада мустаҳкамланиб, мамлакатда миллий тотувлик, ижтимоий барқарорлик ҳукм сурмоқда. Шу бois бўлса керак, Ўзбекистон бугун одамлар хотиржам, келажакка ишонч ва умид билан яшаётган юртга айланди.

Жалолиддин САФОЕВ,
«Халқ сўзи» шарҳловчиси.

ГАНДИ НОМИДАГИ МУКОФОТ СОҲИБИ

1997 йил учун Ганди номидаги Тинчлик мукофотини олишга Герхард Фишер (Германия) номзоди тасдиқланди. Етмиш олти ёшли, немисларнинг «инсоният элчиси» деб тан олинган доктор Г. Фишерни ушбу мукофотга Ҳиндистон Бош вазири И. К. Гужрал раислигидаги нуфузли ҳайъат муносиб деб топди. Ганди ғояларини бутун дунёга ёйишга кўмаклашишга хизмат қиладиган мазкур соврин 1995 йилда таъсис этилган эди. 1995 йил Ганди номидаги Тинчлик мукофотига Танзания собиқ Президенти, доктор Жулиус К. Ньерер, 1996 йилда эса шри-ланкалик олим, доктор А. Т. Арияратн сазовор бўлган эди.

ҲАМКОРЛИК ЯНАДА КЕНГАЯДИ

АҚШ Давлат котибининг иқтисодий ва бизнес масалалари бўйича ўринбосари Стюарт Айзенстат Президент Клинтон маъмурияти Кавказ ва Марказий Осиё давлатлари билан ҳамкорликни кучайтириш ҳақида сиёсий қарор қабул қилди, деб баёнот берди. Бундай сиёсат бизнинг миллий манфаатларимиз талабларига мос тушиб, ташқи сиёсатимизнинг асосий йўналишларидан биридир, — деди Давлат котибининг ўринбосари.

(Газетанинг навбатдаги сони 7-ноябрь, жума куни чиқади)

Ойдан ҳусн олди, қуёшдан кулги,
Юлдузлар ўйнайди гул нигоҳида.

Боқсак дилларимиз сеҳрга тўлди,
Яратган асрасин ўз паноҳида.

Рустам ШАГАЕВ сурат-лавҳаси.

Европа андозаларидаги лак-бўёқ маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича Марказий Осиёда ягона қўшма корхона

“Лок колор синтез”
таклиф қилади

УНИВЕРСАЛ ЭМАЛЛАР,
деворлар ва шифтлар учун
ФАСАД БЎЁҚЛАРИ
КЕНГ ЁЙИЛГАН РАНГЛИ ГАММА!

Тўлов тури — олдиндан.
Сезиларли сийлов тизими.

1998 йилга шартнома тузиш
1 октябрдан бошланади.

СОТИБ ОЛАМИЗ: Сиккатив, флотореагент,
нурга чидамли яшил пигмент.
Олий маълумотли химик лак-бўёқчилар КЕРАК.

Манзилимиз: Тошкент, Фарғона йўли, 35.
Тел.: (371) 191-44-46, 191-47-41.
Факс: (371) 191-74-63.

111

● *ЎТМИШДАН ХАБАРЛАР*

«ХУМБУЗ ҚАЛЪА» СИРИ

Ўзининг 2500 йиллик тўйини нишонлаган қадимий Хива Хоразмда милоддгача мавжуд бўлган шаҳарларнинг бири, холос. Бу каби гавжум ва кўркам шаҳарлар атрофини, одатда, иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва жуғрофик вазифалар тақозосига кўра, бошқа кўпгина қалъалар, иншоотлар, йирик ҳунармандчилик марказлари қуршаб туради.

Хиванинг 2500 йиллиги муносабати билан воҳанинг турли қадимий манзилгоҳларида археологик қазув ва тадқиқот ишлари олиб борган Ўзбекистон, Қорақалпоғистон ва Россия Федерациясининг бир гуруҳ олимлари ана шундай хулосага келдилар.

Ўзбекистон Фанлар Академияси Хоразм минтақавий бўлими раҳбари, тарих фанлари номзоди Шехназар Матрасуловнинг куни кеча таҳририятимиз мухбирлик қароргоҳига келтирган шов-шувли хабари олимлар тахмини замирида чин ҳақиқат ётганлигини тасдиқлади. Унинг таклифига биноан қазиш ишлари ўтказилган қадимий «Хумбузтепа» қалъаси харобаларини кўздан кечирдик. Аслида қалъадан ном-нишон қолмаган. Мавжуд харобаларнинг бир қисми эса ушбу минг йиллик бошларидаёқ ер остида қолиб кетган. Тахминларга қараганда, асосан ҳунармандлар яшаб, меҳнат қилган бу қалъанинг каттагина қисмини асов Амударё ўз домига тортган. Дарё сувлари таъсирида емирилган кулол ўчоқлари, кўза, хум, товоқлар, бошқа уй-рўзғор идишларининг сон-саноқсиз қолдиқлари соҳил бўйлаб ва унинг ён-бағирларида уюм-уюм бўлиб ётибди.

-- Қадим Хоразмнинг асосий ҳунармандчилик -- кулолчилик маркази шу ер бўлганига энди шак-шубҳа йўқ, -- деди россиялик таниқли олима, профессор Лариса Левина.

-- Бу ҳам асосийси эмас, -- дейди профессорнинг хулосаларини тасдиқлаб Шехназар Матрасулов, -- куни кеча харобалар орасидан антик давр худоси -- Анахита ва шу пайтгача Ўрта Осиё ҳудудларидан топишга муваффақ бўлинмаган ёки йўқ деб ҳисоблаб келинган номаълум мусиқа асбоби ва мусиқачининг сопол ҳайкалчалари топилди. Афтидан, бу ҳайкалчалар қалъадаги кулолчилик ўчоқларида пиширилган. Барча топилмаларни эса санаб-саноғига етолмайсиз.

Қорақалпоғистонлик тарихчи олим, профессор Мирзамурод Мамбетуллаев ўтказган тадқиқотлар натижаси эса янада муҳим.

-- Биласизки, ислом динида ёлғиз Оллоҳгина тан олинади. Одамлар исломни қабул қилгач, ҳайкал ва ҳайкалчалар ясаб, уларга худо каби сиғиниш ҳолатларига барҳам берилган. Демак, қазишмалар чоғида топилган иккала ҳайкал ҳам исломгача мавжуд бўлган минг йилликлар маҳсули. Тарихий манбаларнинг кўрсатишича, тош санамларга сиғиниш урфи минтақамизда эрамизгача бўлган охирги минг йилликнинг ўрталарига келиб сўна бошлаган. Одамлар бу даврда тош ҳайкалларни ясамай қўйишган. Шуларни инобатга олсак «Хумбузтепа»дан топилган Анахита ва мусиқачи ҳайкалининг ёши 2600--2700 дан кам эмас.

Олимларнинг қадимий Хоразм қалъаларидаги қазиш-тадқиқот ишлари халқимиз ва диёримиз кечмиши саҳифаларини тубдан бойитиб, унга жиддий тузатиш ва ўзгартишлар киритиши шубҳасиз. Аммо нима бўлгандаям биз Марказий осиёликлар ўзоқ ўтмишда ҳам бой ва маданий турмуш кечирганимиз, тараққиётнинг юқори чўққиларига етишганимиз, замондошларимиз эса ота-боболаридан суяк тортиб, буюк ва қудратли давлат барпо этишаётганини, фан-техника, ижтимоий турмуш, сиёсат ва иқтисодиёт бобида оламшумул ютуқлар изидан боришаётганини ҳеч ким инкор этолмайди.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Тошкентдаги омбордан
ҚЎРИҚЛАШ МОСЛАМАЛАРИ ТИЗИМИ

Vinlad

- Ўзбекистонда татбиқ этишга рухсат берилган;
- беш йиллик кафолат;
- замонавий услуб, оддий монтаж;
- окилона нархлар, сийлов тизими.

C&K SYSTEMS

Монтаж ишлари олиб борувчи ташкилотларни ҳамкорликка таклиф этамиз. Vinlad

Манзил: Тошкент шаҳри, Кушбеги кўчаси, 18-уй.
Тел.: (3712) 50-46-13, 50-99-13.

181

ХАЛҚ СЎЗИ — НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Хатлар 136-55-39;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-37-85;
Иқтисодиёт 136-36-65, 136-07-94;
Маънавият 136-35-60;
Тунги муҳарририят 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 0670, 34.126 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Иван РЕШАНОВ томонидан саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир —М. Сафаров.
Навбатчи —Т. Абдураҳмонов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Режапов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 23.00 1 2 3 4 5 6